Israelische apartheid
drie basisteksten

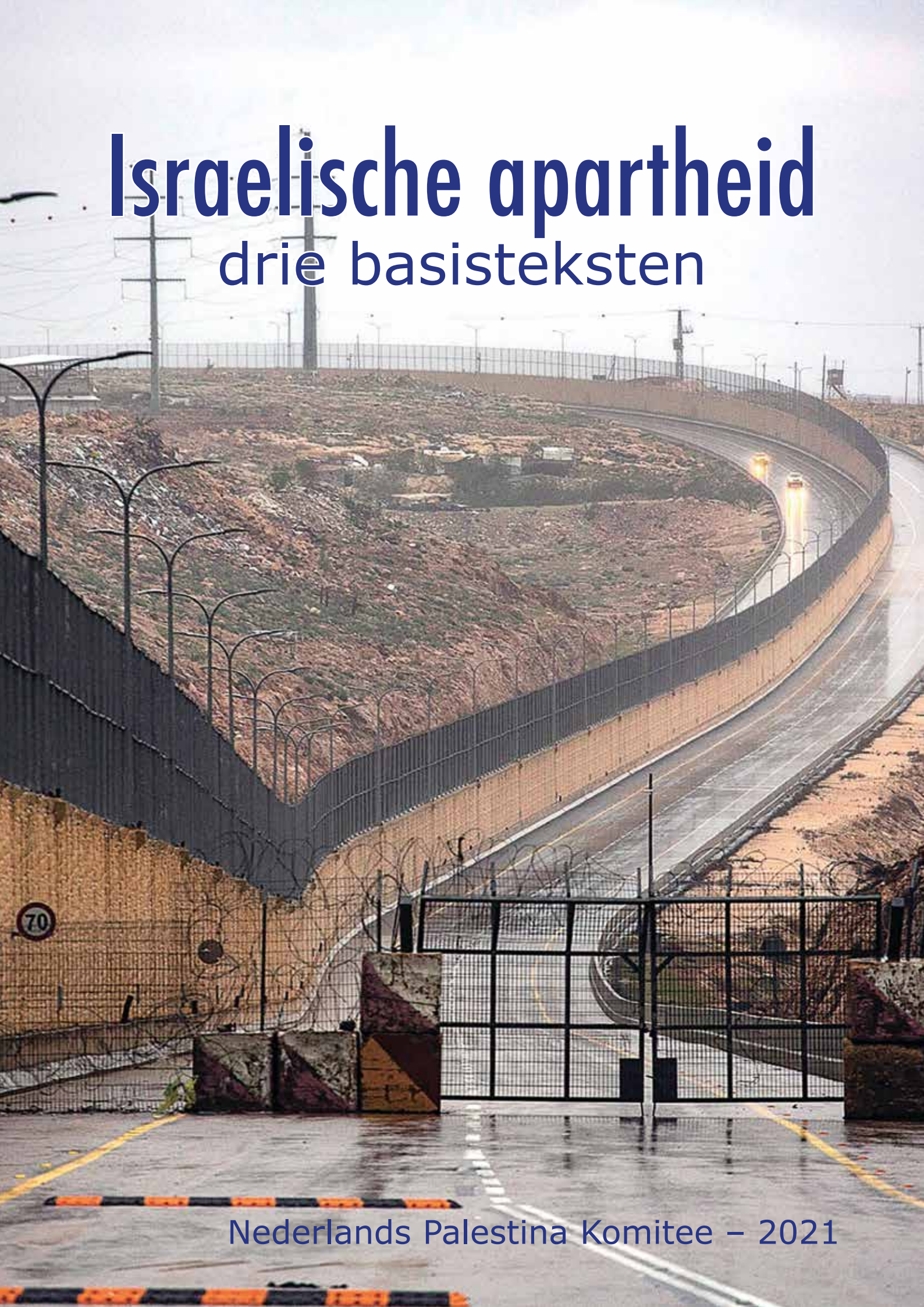

Nederlands Palestina Komitee – 2021

copyright vertalingen Nederlands Palestina Komitee

www.palestina-komitee.nl

foto omslag: Westelijke Jordaanoever – ten behoeve van de joodse kolonisten zijn gescheiden wegen aangelegd voor auto’s met Israelische en met Palestijnse nummerplaten

INHOUD

Inleiding 4

Israels praktijk jegens het Palestijnse volk en het vraagstuk van apartheid – UN-ESCWA (2017) 10

De waanvoorstelling van aparte regimes – over Israelische apartheid – Nathan Thrall (2021) 17

Een regime van joodse suprematie van de Jordaan tot aan de Middellandse Zee: dit is apartheid – B'Tselem (2021) 29

Bijlage 1 – The Declaration of the Establishment of the State of Israel (1948) 38

Bijlage 2 – International Convention on the Suppression and Punishment of the Crime of Apartheid (1976) & Rome Statute of the International Criminal Court (1998) 40

Bijlage 3 – Adalah – discriminatory laws in Israel [65+ laws] 42

Bijlage 4 – The Law of Return (1950) 46

Bijlage 5 – Citizenship and Entry into Israel Law (2003) 49

Bijlage 6 – The Jewish Nation-State Law (2018) 50

Bijlage 7 – B'Tselem – This is apartheid (summary) 52

Bijlage 8 – Brothers in arms – Israel's secret pact with Apartheid South-Africa [and its anti-semites] – Chris McGreal .. 54

INLEIDING

Ontwikkelingen op de grond – de stelselmatige kolonisatie door Israel van de Palestijnse leefomgeving in combinatie met ambitieuze annexatieplannen, het voortduren van de bezetting (inmiddels ruim een halve eeuw), het einde van de zogenaamde 'twee staten-oplossing' en de invoering van de Basiswet op de Joodse Natie-Staat – hebben de discussie over toekomstige politieke verhoudingen in Israel/Palestina nieuwe impulsen gegeven.

Behalve over de één staat-oplossing gaat het daarbij ook over 'Israelische apartheid' – zoals na de recente publicatie van een '*position paper*' van de prominente Israelische mensenrechtenorganisatie B'Tselem, met als titel *A regime of Jewish supremacy from the Jordan River to the Mediterranean Sea: This is apartheid* (de tekst daarvan is in vertaling in dit dossier opgenomen).

Dat rapport heeft inmiddels het nodige losgemaakt, waarbij het veelzeggend is dat wanneer een joods-Israelische mensenrechtenorganisatie het thema Israelische apartheid oppakt, dit een mate van aandacht genereert waarvan Palestijnse en niet-Palestijnse mensenrechtenorganisaties met analyses over datzelfde onderwerp verstoken zijn gebleven.

Want op het gebied van Israelische apartheid is pionierswerk verricht door onder meer de Palestijnse mensenrechtenorganisaties Adalah (Arabisch voor Gerechtigheid) in Haifa (Palestina'48/Israel) en Al-Haq (Arabisch voor Het Recht) in Ramallah op de Westelijke Jordaanoever. In het verlengde daarvan heeft Adalah een online databank gemaakt met daarin een compleet overzicht van ruim 65 Israelische wetten die sinds de stichting van de Staat Israel in 1948 zijn uitgevaardigd en op grond waarvan Israelische Palestijnen en Palestijnen in de 1967 door Israel bezette Palestijnse Gebieden ten opzichte van joodse Israeli's openlijk worden gediscrimineerd of waarvan een zodanig effect uitgaat (zie bijlage 3).

Onder invloed van ontwikkelingen in Zuid-Afrika – de praktijken sinds 1948 van het Zuid-Afrikaanse apartheidsregime – is het begrip apartheid door de Verenigde Naties in de Internationale Conventie inzake de Onderdrukking en Bestraffing van het Misdrijf van Apartheid (1973) internationaal rechtelijk vastgelegd en gedefinieerd als:

> *[...] onmenselijke handelingen [begaan] met als doel het vestigen en in stand houden van overheersing van een raciale groep door een andere raciale groep en deze systematisch te onderdrukken.*

Nadien heeft de term betrekking gekregen op een speciaal soort misdrijf tegen de menselijkheid onder internationaal gewoonterecht en het Statuut van Rome van het Internationaal Strafhof (1998) stelt:

> *'Het misdrijf van apartheid' houdt in onmenselijke handelingen […] begaan in de context van een geïnstitutionaliseerd regime van systematische onderdrukking en overheersing door een bepaalde raciale groep van een andere raciale groep of groepen met de bedoeling dat regime in stand te houden.*

De Staat Israel – een Joodse Staat eerst en vooral van en voor joden (zie de tekst van de Onafhankelijkheidsverklaring in bijlage 1), gesticht in een gebied dat eeuwenlang door 'niet-joden' (Palestijnen) werd bewoond – voldoet vanaf de stichting in 1948 aan het criterium van apartheid: vanwege zijn campagne van etnische zuivering van Palestijnen rondom het ontstaan van de Staat die driekwart van alle Palestijnse bewoners van het gebied heeft getroffen en die was bedoeld om een demografisch overwicht van joden over Palestijnen te forceren; de stelselmatige verwoesting van ontvolkte Palestijnse woonoorden (ruim 500), bedoeld om de terugkeer van de vluchtelingen en ontheemden daarheen zeer te bemoeilijken; en de invoering van ten opzichte van de autochtone Palestijnen discriminerende wetgeving.

Zo is er de Wet op de Terugkeer (van joden) van 1950 (zie bijlage 4 voor de inhoud) op grond waarvan elke persoon met tenminste één joodse grootouder automatisch het Israelische staatburgerschap wordt verleend.

Tegelijk is Palestijnse vluchtelingen en ontheemden het recht ontzegd op terugkeer naar hun oorspronkelijke woonoorden, om zo het inmiddels tot stand gebrachte demografische overwicht van joden veilig te stellen. Het recht op terugkeer is een in het internationaal recht verankerd recht. Het gaat kennelijk wel op voor zionistische joden die zich 2000 jaar na dato op het 'recht op terugkeer uit ballingschap' beroepen !

Daarnaast is er de Wet op het Eigendomsrecht van Afwezigen eveneens uit 1950, waarin de 'juridische basis' is gelegd voor de grootschalige onteigening – diefstal – van onroerend goed van verdreven of gevluchte Palestijnen (ga voor de tekst van de wet naar de databank van Adalah in bijlage 3). Grond die daarbij aan staatsorganen toeviel, mocht alleen nog ten behoeve van joodse Israeli's gebruikt worden.

Tussen 1948 en 1966 hebben de Palestijnse – niet de joodse – staatsburgers van Israel onder militaire bestuur geleefd – met alle vormen van onderdrukking en beperkingen in de bewegingsvrijheid van dien.

Na de verovering van de Westelijke Jordaanoever (inclusief Oost-Jeruzalem) en de Strook van Gaza in de Juni-Oorlog van 1967 is Israel in deze gebieden joodse kolonisten gaan vestigen (inmiddels zijn dat er rond 700.000 ofwel ruim 10 procent van het joodse bevolkingsdeel van Israel). De kolonisten leven verspreid over enkele honderden joodse nederzettingen en 'buitenplaatsen' (*outposts*). Ondanks dat zij internationaal rechtelijk buiten de grenzen van de Staat Israel wonen, is Israelisch civiel recht op hen van toepassing gebleven – anders dan de Palestijnen die hetzelfde gebied bewonen maar onder Israelisch militair recht vallen. Sinds 1967 zijn er ten behoeve van de joodse kolonisten vele miljarden dollars in infrastructuur – woonhuizen, faciliteiten, wegen, tunnels – geïnvesteerd. Voor Palestijnse staatsburgers in het sterk gesegregeerde Israel – laat staan voor de Palestijnen in de Bezette Gebieden – zijn dergelijke investeringen nooit aan de orde geweest.

In 2003 nam de Knesset (parlement) de Wet inzake Staatsburgerschap en Toegang tot Israel aan. Daarin is een discriminerend verbod op gezinshereniging geregeld, waarbij het Israelische staatsburgers die met personen uit de bezette Palestijnse Gebieden huwen – in de praktijk Israelische Palestijnen – werd verboden om zich met hun partner in Israel te vestigen. 'Om redenen van nationale veiligheid' – in werkelijkheid om het demografische overwicht van joodse Israeli's ook voor de toekomst te helpen veiligstellen (zie bijlage 5 voor de tekst van de wet).

En dan is er de Basiswet op de Joodse Natie-Staat van 2018. Bij het afwezig zijn van een Grondwet beschikt Israel over een serie Basiswetten die van een groter gewicht zijn dan gewone wetten en alleen door een nieuwe Basiswet kunnen worden overstegen. Genoemde Basiswet is een blauwdruk voor algehele joodse suprematie in Palestina, waarbij de rechten van de (autochtone) Israelisch-Palestijnse staatsburgers dienovereenkomstig worden ondermijnd (zie bijlage 6 voor de tekst van de wet).

Voor een beeld van de 'kleinere' vormen van institutionele discriminatie door de Staat Israel jegens de Palestijnen verwijzen wij opnieuw naar de databank van Adalah (zie bijlage 3).

In de achterliggende jaren zijn er enkele belangrijke rapporten over Israelische apartheid gepubliceerd. Zo is er de 305 pagina's tellende studie *Occupation, Colonalism, Apartheid ? – A re-assessment of Israel's practices in the occupied Palestinian territories under international law*, dat onder auspiciën van de Human Sciences Research Council of South Africa (Capetown, 2009) tot stand is gebracht onder leiding van de Amerikaanse politicologe Virgina Tilley. Zowel Adalah en Al-Haq zijn nauw bij het opstellen van het rapport betrokken geweest. Zoals de titel aangeeft, beperkt deze studie zich tot de situatie in de sinds 1967 bezette Palestijnse Gebieden.

Dat lag anders in de het onderzoek dat Tilley – inmiddels hoogleraar Politieke Wetenschappen aan de Southern Illinois University-Carbondale –samen met Richard Falk – emeritus hoogleraar internationaal recht aan de Harvard University in Cambridge, Massachusetts en voormalig Speciaal Rapporteur van de VN voor de situatie van de mensenrechten in de sinds 1967 bezette Palestijnse Gebieden – in opdracht van de UN Economic and Social Commission for West Asia (ESCWA) uitvoerden. Centraal in het onderzoek stond de vraag over de toepasbaarheid van het internationaal strafrechtelijke concept van apartheid op het beleid en de praktijken van de Staat Israel jegens het Palestijnse volk. De resultaten van het onderzoek zijn vastgelegd in een in 2017 gepubliceerd 75 pagina's tellend rapport *Israeli Practices towards the Palestinian People and the Question of Apartheid* (een uitgebreide samenvatting is in dit dossier in vertaling opgenomen).

Door Falk en Tilley is Israelische apartheid geplaatst in de context van het vestigingskolonialisme dat aan het zionistische project in Palestina ten grondslag ligt – met als logische consequentie dat ook de positie van de Palestijnse vluchtelingen bij de beschouwingen is betrokken. Deze aanpak bleek achteraf zo controversieel, dat de secretarisgeneraal van de VN na Amerikaanse protesten, de ongehoorde stap zette om het rapport kort na verschijning van de ESCWA-website te laten verwijderen.

En sinds begin dit jaar ligt er de acht pagina's tellende '*position paper'* van B'Tselem (Hebreeuws voor In het Beeld van), *A regime of Jewish supremacy from the Jordan River to the Mediterranean Sea: This is apartheid* (dat in vertaling in dit dossier is opgenomen). In de analyse wordt – baanbrekend naar Israelische maatstaven – uitgegaan van de eenheid van regime in het gebied, dat Israel en de in 1967 bezette Palestijnse Gebieden omvat (van de rivier de Jordaan tot aan de Middellandse Zee). Anders dan in de Falk/Tilley-aanpak wordt in dit rapport de dimensie van de Palestijnse diaspora niet meegenomen (evenmin als de in 1967 door Israel veroverde en gekoloniseerde Syrische Hoogvlakte van Golan).

De joods-Israelische mensenrechtenorganisatie Yesh Din (Hebreeuws voor Er is de Wet) beperkt zich op haar beurt in een recent rapport weer uitsluitend tot de in 1967 veroverde Westelijke Jordaanoever (inclusief Oost-Jeruzalem), waar zij het bestaan van een regime van Israelische apartheid benoemt (zie de kritiek op het vermeend bestaan van 'gescheiden regimes' in de bijdrage in dit dossier van het voormalige hoofd van het Israel/Palestina-project van de International Crisis Group, Nathan Thrall).

Naar aanleiding van de publicatie van het B'Tselem-rapport en van die van anderen waarschuwt de Palestijnse wetenschapper Lana Tatour – docent Global Development at the School of Social Sciences aan de University of New South Wales; Sydney, Australia – ons voor een nieuwe valkuil (zie: 'Why calling Israel an apartheid state is not enough'; *Middle East Eye* (Londen), 18 januari 2021). Vanwege het belang van haar bijdrage aan de discussie, citeren wij haar hier uitgebreid:

Het rapport van B'Tselem waarin het apartheidskarakter van Israel wordt belicht, is een welkome ontwikkeling, maar deze bevinding kan niet los worden gezien van het onderdrukkende vestigings-kolonialisme [settler-colonialism] van de staat Israel. [...]

[De kwestie] Palestina kan niet louter worden begrepen in termen van apartheid, omdat dit slechts een beperkt en gedeeltelijk begrip van de situatie biedt. Israel is een vestigings-koloniale staat die zowel apartheid als voortdurende bezetting bedrijft.

In de discussie die in links-liberale kringen op gang komt over apartheid en Palestina, wordt voorbijgegaan aan het vestigingskolonialisme als de alomvattende structuur van de Israelische staat. Wij hebben een dergelijke dynamiek gezien in de recente oproep van [de prominente joods-Amerikaanse publicist] Peter Beinart voor één binationale staat, waarin wel apartheid wordt erkend, maar het vestigingskolonialisme van zionisten/Israel niet. Raciale overheersing wordt behandeld als een op zichzelf staand kenmerk van de Israelische staat, losgekoppeld van de vestigings-koloniale onderneming van de joodse kolonisten in Palestina. Zelfs wanneer apartheid wordt erkend, wordt er geen rekening gehouden met het zionisme als rassenideologie en -beweging.

Het rapport van B'Tselem is een perfect voorbeeld van deze nieuwe benadering, die in links-liberale kritiek op Israel steeds vaker op de voorgrond treedt. In het rapport wordt kolonisatie door of vestigings-kolonialisme van joodse kolonisten niet één keer genoemd. Paradoxaal genoeg merkte een van de bestuursleden van B'Tselem op: 'Verandering van welke aard dan ook begint met een juiste lezing van de werkelijkheid die men wil veranderen; [die werkelijkheid] met open ogen bekijken en deze vervolgens benoemen.'

Blijkbaar maakt voor B'Tselem vestigings-kolonialisme geen deel uit van deze werkelijkheid.

Het gebruik van apartheid als enig kader is in lijn met pogingen om het begrip van de kwestie Palestina in toenemende mate te beperken tot rigide juridische categorieën. Het internationaal recht is belangrijk en het moet in ons voordeel worden gebruikt. Maar het is gevaarlijk om ons begrip van de realiteit in Palestina of de aard van onze politieke aanspraken uitsluitend te laten leiden door het internationaal recht. De kwestie Palestina is een politieke kwestie, niet louter een juridische kwestie.

Zeker, vestigingskolonialisme is volgens het internationaal recht weliswaar niet illegaal – maar dat is geen reden om ons

begrip van Palestina niet op het internationaal recht te baseren. Door ons echter te beperken tot het internationaal recht lopen wij het risico alleen over raciale overheersing te spreken en koloniale overheersing uit het oog te verliezen. Terwijl wij het over beide moeten hebben en moeten erkennen dat raciale overheersing en Israelische apartheid deel uitmaken van, en onlosmakelijk verbonden zijn met vestigingskolonialisme.

Dit wil niet zeggen dat wij het apartheidskader moeten loslaten, wel dat wij voorzichtig moeten zijn met links-liberale interpretaties van Israelische apartheid. Palestijnen gebruikten de apartheidsanalogie al lang voordat het als een misdaad tegen de menselijkheid werd benoemd [door de VN in 1976]. Palestina vergelijken met apartheid in Zuid-Afrika heeft een lange, radicale geschiedenis die voorafgaat aan de 'recente' ontdekking van apartheid door sommige joodse Israeli's. Palestijnen zagen Zuid-Afrika – net als Palestina – als een raciale vestigings-koloniale staat en zichzelf als deel van een grotere antikoloniale, anti-imperialistische en antiracistische wereldbeweging.

Palestijnen maken al tientallen jaren politieke en intellectuele analyses over de kwestie Palestina. Maar zelfs wanneer apartheid door Palestijnen als analysekader wordt gebruikt, gaat dat niet ten koste van het vestigings-koloniale kader – het vult het aan.

Israelische organisaties, wetenschappers en activisten zijn niet – en zouden dat ook niet moeten zijn – de scheidsrechters over wat Israel wel en niet is, of wat de oplossing zou moeten zijn. Door vestigingskolonialisme buiten het debat over Israelische apartheid te houden, dreigt dekolonisatie plaats te maken voor liberale projecten van gelijkheid en gelijkberechtiging. Het vormt de kwestie Palestina om tot een links-liberaal vraagstuk, in plaats van een koloniaal vraagstuk.

Dekolonisatie is geen metafoor of modewoord waarvan losjes gebruik kan worden gemaakt. Hoewel het niet gemakkelijk te definiëren is, is dekolonisatie zeker geen synoniem voor links-liberale projecten van gelijkheid en gelijkberechtiging, ook al wordt het in toenemende mate als zodanig gecoöpteerd. In tegenstelling tot links-liberale gelijkheid vereist dekolonisatie de ontmanteling van het vestigingskolonialisme, zijn instellingen en zijn logica. Onze vrijheid hangt ervan af.

Tot zover Lana Tatour.

De publicatie van het B'Tselem-rapport heeft van de kant van Israel en zijn pleitbezorgers scherpe reacties uitgelokt. Die kunnen fundamentele critici van de Staat Israel verwachten. Gaat het in dat geval om 'niet-joden', dan levert dat al gauw de beschuldiging van antisemitisme op. In het geval van B'Tselem is het hanteren van die beschuldiging lastig. Dat neemt niet weg dat ook B'Tselem in Israel de wind van voren krijgt. In de steeds verder naar (extreem-)rechts opschuivende Israelische politiek en samenleving is B'Tselem daarbij steeds geïsoleerder komen te staan. Door deze onder meer financieel af te knijpen en een spreekverbod op te leggen, zal geprobeerd worden de positie van de organisatie te ondermijnen.

Sinds jaar en dag en al naar het uitkomt, wordt naar fundamentele critici van de Staat Israel met de beschuldiging van antisemitisme gezwaaid. Om die reden is het in een dossier over Israelische apartheid wel aardig om de relatie tussen Israel en het voormalige Zuid-Afrikaanse apartheidsregime – waarvan kopstukken en *the rank and file* in veel gevallen met antisemitische denkbeelden behept waren – nog eens in herinnering te roepen. De samenwerking tussen Israel en Apartheid-Zuid-Afrika lag vooral op het gebied van de ontwikkeling van en de handel in conventionele wapens en van de verdere ontwikkeling van de beide atoombomprogramma's (zie daarover de bijdrage van Chris McGreal: 'Brothers in arms – Israel's secret pact with Apartheid South-Africa' in bijlage 8).

Maar van Zuid-Afrikaanse zijde was er meer:

> *'As far back as 1961, Hendrik Verwoerd, the South African prime minister and architect of the "grand apartheid" vision of the bantustans, saw a parallel. "The Jews took Israel from the Arabs [Palestinians]*

after the Arabs had lived there for a thousand years. Israel, like South Africa, is an apartheid state," (geciteerd door Chris McGreal in: [Israel-Apartheid South-Africa] 'Worlds Apart'; *The Guardian* (Londen), 6 februari 2006)

Het heeft de Israelische politieke top er in 1976 niet van weerhouden om premier John Vorster van Zuid-Afrika – die tijdens de Tweede Wereldoorlog wegens nazi-sympathieën was geïnterneerd – met alle egards in Jeruzalem te ontvangen.

In onze dagen zijn er de hartelijke betrekkingen tussen de regering van Benjamin Netanyahoe en rechts-radicale politieke krachten in onder meer Oostenrijk, Polen en Hongarije die bij tijd en wijle van antisemitische denkbeelden blijk geven en zich in antisemitische termen uitdrukken. Kortom, op dit punt niets nieuws in de Israelische politiek.

De drie belangrijke teksten over Israelische apartheid in dit dossier (plus de aanvullende informatie in de acht bijlagen) bieden een gedegen basis voor een inhoudelijke discussie over Israelische apartheid – en de strijd ertegen.

Robert Soeterik – voorzitter van het Nederlands Palestina Komitee

UN-ESCWA-rapport: Israel & apartheid (2017)

inleiding redactie

In het najaar van 2016 kregen **Richard Falk** – emeritus hoogleraar internationaal recht aan de Harvard University in Cambridge, Massachusetts en van 2008-2014 Speciaal Rapporteur van de VN voor de situatie van de mensenrechten in de [sinds 1967] bezette Palestijnse Gebieden – en **Virginia Tilley** – hoogleraar Politieke Wetenschappen aan de Southern Illinois University-Carbondale – van de UN Economic and Social Commission for West Asia (ESCWA) het verzoek om onderzoek te doen naar de toepasbaarheid van het internationale strafrechtelijke concept van apartheid op het beleid en de praktijken van de Staat Israel jegens het Palestijnse volk.

Op 15 maart 2017 is hun 75 pagina's tellende rapport vrijgegeven. De conclusie laat aan duidelijkheid niets te wensen over: 'In dit rapport wordt vastgesteld dat er zoveel bewijzen voorhanden zijn, dat zonder enige redelijke twijfel kan worden gesteld dat Israel schuldig is aan het opleggen van een apartheidsregime aan het Palestijnse volk, hetgeen neerkomt op het begaan van een misdrijf tegen de menselijkheid wat volgens dwingend internationaal gewoonterecht verboden is. De internationale gemeenschap – met name de VN en haar organen en haar lidstaten – heeft de wettelijke plicht om binnen haar mogelijkheden voorvallen van apartheid die op verantwoordelijke wijze onder haar aandacht zijn gebracht, te voorkomen en te bestraffen.'

Enkele uren na het vrijgeven van het rapport brak de hel los: de ambassadeur van de Verenigde Staten bij de VN, Nikki Haley, veroordeelde het rapport en eiste dat de VN het introk. Zij werd op haar wenken bediend door de nog maar pas aangetreden secretaris-generaal van de VN, António Guterres. Deze distantieerde zich van de inhoud van het rapport en verzocht de Uitvoerend Secretaris van de ESCWA, Rima Khalaf, het van de ESCWA-website te verwijderen. Khalaf weigerde echter voor oneigenlijke druk te zwichten en legde haar functie neer.

Het rapport verdween van de ESCWA-website. De integrale tekst ervan is te raadplegen via :

https://electronicintifada.net/sites/default/files/2017-03/un_apartheid_report_15_march_english_final_.pdf

Hierna volgt de *Samenvatting* van het rapport in vertaling.

Israels praktijk jegens het Palestijnse volk en het vraagstuk van apartheid

Samenvatting

In dit rapport wordt vastgesteld dat Israel een apartheidsregime in het leven heeft geroepen dat het Palestijnse volk als geheel overheerst. De auteurs zijn zich bewust van de ernst van deze beschuldiging, maar concluderen dat de beschikbare bewijzen zonder enige redelijke twijfel aantonen dat Israel zich zowel in zijn beleid als in de praktijk schuldig maakt aan het misdrijf van apartheid, zoals gedefinieerd in het internationaal recht.

De analyse in dit rapport berust op dezelfde documenten inzake het internationaal humanitair recht en beginselen als die welke antisemitisme en andere raciaal discriminerende ideologieën verwerpen, waaronder: het Handvest van de Verenigde Naties (1945), de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens (1948) en de Internationale Conventie inzake de Eliminatie van alle Vormen van Rassendiscriminatie (1965). Het rapport is voor zijn definitie van apartheid vooral uitgegaan van Artikel II van de Internationale Conventie inzake de Onderdrukking en Bestraffing van het Misdrijf van Apartheid (1973), hierna de Apartheid-Conventie genoemd:

> *De term 'het misdrijf van apartheid' dat soortgelijk beleid en praktijk van raciale segregatie en discriminatie omvat zoals ten uitvoer gebracht in Zuidelijk Afrika, is van toepassing op … 'onmenselijke handelingen [begaan] met als doel het vestigen en in stand houden van overheersing van een bepaalde raciale groep door een andere raciale groep en deze groep systematisch te onderdrukken.*

Hoewel de term 'apartheid' oorspronkelijk werd geassocieerd met de specifieke situatie in Zuid-Afrika, heeft deze tegenwoordig betrekking op een speciaal soort misdrijf tegen de menselijkheid onder internationaal gewoonterecht en het Statuut van Rome van het Internationaal Strafhof, [ICC, Den Haag] van 1998:

> *'Het misdrijf van apartheid' houdt in onmenselijke handelingen […] begaan in de context van een geïnstitutionaliseerd regime van systematische onderdrukking en overheersing door een bepaalde raciale groep over een andere raciale groep of groepen, en begaan met de bedoeling dat regime in stand te houden.*

Tegen deze achtergrond weerspiegelt dit rapport de consensus onder deskundigen, dat het verbod op apartheid universeel is en, ondanks de ineenstorting van de apartheid in Zuid-Afrika en Zuidwest-Afrika (Namibië), geen hypothetische kwestie is geworden.

De juridische benadering van het apartheidsvraagstuk die in dit rapport wordt gevolgd, dient niet verward te worden met het gebruik van de term in het alledaags spraakgebruik als een uitdrukking van afkeuring.

Apartheid beschouwen als afzonderlijke handelingen en praktijken (zoals de 'Apartheidsmuur'), een verschijnsel dat voortkomt uit anonieme structurele omstandigheden zoals kapitalisme ('economische apartheid'), of particulier sociaal gedrag van bepaalde raciale groepen tegenover anderen (sociaal racisme), kan in bepaalde contexten zijn plaats hebben. In dit rapport is de definitie van apartheid echter verankerd in het internationaal recht, dat voor staten verantwoordelijkheden met zich meebrengt, zoals gespecificeerd in internationale instrumenten.

De keuze van het bewijs wordt geleid door de Apartheid-Conventie, die bepaalt dat het misdrijf van apartheid bestaat uit afzonderlijke onmenselijke daden, maar dat dergelijke daden alleen de status van misdrijf tegen de menselijkheid krijgen als zij opzettelijk het kerndoel van raciale overheersing dienen. Het Statuut van Rome specificeert in zijn definitie de aanwezigheid van een 'geïnstitutionaliseerd regime' dat de 'intentie' van raciale overheersing dient. Aangezien de termen 'doel' en 'bedoeling' de kern van beide definities vormen, onderzoekt dit rapport factoren

die ogenschijnlijk los staan van de Palestijnse dimensie – in het bijzonder de doctrine van de Joodse staat, zoals neergelegd in wetten en in de grondbeginselen van Israelische staatsinstellingen – om boven elke twijfel verheven een dergelijk kerndoel vast te stellen.

Dat het Israelische regime voor dit kerndoel is opgezet, bleek duidelijk uit het geheel van wetten, waarvan wegens ruimtegebrek slechts enkele in dit rapport worden besproken.

Een belangrijk voorbeeld is het grondbeleid. De Israelische Basiswet [het equivalent van een Grondwet; red.] schrijft voor dat grond in bezit van de Staat Israel, de Israelische Ontwikkelingsautoriteit (IDA) of van het Joods Nationaal Fonds (JNF) op geen enkele wijze mag worden overgedragen, waardoor het beheer erover permanent onder hun beheer valt. De Wet op het Staatseigendom van 1951 voorziet in de teruggave van eigendommen (waaronder grond) aan de Staat, in elk gebied 'waar de wet van de Staat Israel van toepassing is'. De Israelische Grondautoriteit (ILA) beheert de staatsgrond die 93 procent uitmaakte van de grond binnen de internationaal erkende grenzen van de Staat Israel [de wapenstilstand linies van 1949; red.] en die bij wet gesloten is voor gebruik, ontwikkeling of eigendom door niet-joden. Deze wetten zijn een afspiegeling van het begrip 'publieke doelstelling', zoals neergelegd in de Basiswet. Dergelijke wetten kunnen door de Knesset [parlement] worden veranderd, maar op grond van de Basiswet inzake de Knesset is het elke politieke partij verboden om die publieke doelstelling juridisch aan te vechten. In feite maakt de Israelische wet elk verzet tegen deze vorm van raciale overheersing illegaal.

Demografische manipulatie is een ander beleidsterrein dat tot doel heeft Israel als Joodse staat in stand te houden. Het meest bekend is de Israelische wet die aan joden wereldwijd het recht verleent om zich in Israel te vestigen en het Israelische staatsburgerschap te verkrijgen, ongeacht hun land van herkomst en of zij al dan niet banden met Israel-Palestina hebben, terwijl zij Palestijnen elk vergelijkbaar recht ontzeggen, inclusief degenen met gedocumenteerde voorouderlijke huizen in het land. De Wereld Zionistische Organisatie en Joods Agentschap hebben als werktuigen van de staat Israel de wettelijke bevoegdheid om joodse immigratie te vergemakkelijken en bij voorkeur de belangen te behartigen van joodse burgers in zaken die variëren van grondgebruik tot openbare ontwikkelingsplanning en andere zaken die van vitaal belang worden geacht voor de Joodse staat. Sommige wetten die demografische *engineering* betreffen, zijn geformuleerd in gecodeerde taal, zoals die welke joodse gemeenteraden toestaan om aanvragen door Palestijnse staatsburgers voor een vestigingsvergunning af te wijzen [ruimtelijke segregatie; red.]. De Israelische wet staat normaal gesproken toe dat echtgenoten van Israelische staatsburgers zich in Israel vestigen, maar verbiedt dit in het geval van Palestijnen uit de Bezette Gebieden of daarbuiten. Op een veel grotere schaal is het een zaak van Israelisch beleid om de terugkeer te weigeren van Palestijnse vluchtelingen en bannelingen (in totaal rond 6 miljoen personen) naar grondgebied dat onder Israelische controle staat.

Twee aanvullende kenmerken van een systematisch regime van raciale overheersing moeten aanwezig zijn om een regime te kunnen kwalificeren als een geval van apartheid. Het eerste houdt in identificatie van de onderdrukte personen als behorend tot een specifieke 'raciale groep'. Dit rapport aanvaardt de definitie van het Internationaal Verdrag inzake de Uitbanning van Alle Vormen van Rassendiscriminatie van 'raciale discriminatie' als 'elke vorm van onderscheid, uitsluiting, beperking of voorkeur op grond van ras, huidskleur, afstamming, of nationale of etnische afstamming, die tot doel heeft of tot gevolg heeft om de erkenning, het genieten of de uitoefening – op voet van gelijkheid – van mensenrechten en fundamentele vrijheden op politiek, economisch, sociaal, cultureel of enig ander gebied van het openbare leven, teniet te doen of daaraan afbreuk te doen'. Op grond daarvan wordt in dit rapport betoogd dat in de geopolitieke context van Palestina, joden en Palestijnen als 'raciale groepen' kunnen worden beschouwd. Voorts wordt het Internationaal Verdrag inzake de Uitbanning van Alle Vormen van Rassendiscriminatie uitdrukkelijk in het Apartheidsverdrag aangehaald.

Het tweede kenmerk is de afbakening en het karakter van de betreffende groep of groepen. De status van de Palestijnen als een volk

dat het recht heeft op de uitoefening van het recht op zelfbeschikking is juridisch vastgelegd, het meest gezaghebbend door het Internationaal Gerechtshof (ICJ, Den Haag) in zijn adviserende opinie van 2004 over de Rechtsgevolgen van de Bouw van een Muur in Bezet Palestijns Gebied. Op die basis onderzoekt het rapport de behandeling door Israel van het Palestijnse volk als geheel, rekening houdend met de specifieke omstandigheden van geografische en juridische fragmentatie van het Palestijnse volk als een door Israel opgelegde voorwaarde. (Bijlage II behandelt de kwestie van een juiste identificatie van het 'land' dat verantwoordelijk is voor de ontzegging van rechten van de Palestijnen krachtens het internationaal recht).

In dit rapport wordt vastgesteld dat de strategische fragmentatie van het Palestijnse volk de belangrijkste methode is waarmee Israel een apartheidsregime oplegt. Het onderzoekt eerst hoe de geschiedenis van de oorlog, de opdeling, de *de jure* en *de facto* annexatie en langdurige bezetting in Palestina ertoe hebben geleid dat het Palestijnse volk verdeeld is geraakt in verscheidene geografische regio's, die door verschillende rechtsstelsels worden bestuurd. Deze fragmentatie stabiliseert het Israelische regime van raciale overheersing over de Palestijnen en verzwakt de wil en het vermogen van het Palestijnse volk om een verenigd en doeltreffend verzet te organiseren.

Daarbij worden er verschillende methoden gebruikt, afhankelijk van waar de Palestijnen wonen. Dit is het belangrijkste middel waarmee Israel apartheid afdwingt en tegelijkertijd internationale erkenning in de weg staat van hoe het regime werkt als een aanvullend geheel om een apartheidsregime te vormen.

Sinds 1967 hebben Palestijnen als volk geleefd in wat het rapport noemt de vier 'domeinen', waarin de diverse fragmenten van de Palestijnse bevolking overduidelijk verschillend worden behandeld, terwijl zij de raciale onderdrukking die het gevolg is van het apartheidsregime, gelijkelijk ondergaan. Deze domeinen zijn:

1. Civiel recht, met speciale beperkingen, dat van toepassing is op Palestijnen die als staatsburger in Israel wonen;
2. De wet inzake permanent verblijf voor Palestijnen die in Jerusalem wonen;
3. Militair recht dat van toepassing is op Palestijnen, daarbij inbegrepen degenen die in vluchtelingenkampen wonen, die sinds 1967 onder de condities van een oorlogszuchtige bezetting op de Westelijke Jordaanoever en in de Strook van Gaza wonen;
4. Beleid dat erop gericht is om de terugkeer te voorkomen van Palestijnen, hetzij vluchtelingen, hetzij ballingen, die buiten het gebied wonen dat onder Israelische controle staat.

Domein 1 omvat ongeveer 1,7 miljoen Palestijnen die Israelisch staatsburger zijn. Gedurende de eerste 20 jaar van het bestaan van Israel leefden zij onder de staat van beleg en tot op de dag van vandaag zijn zij onderhevig aan onderdrukking op basis van hun niet-joods zijn. Dat beleid van overheersing komt tot uiting in inferieure dienstverlening, beperkende wetten inzake ruimtelijke ordening en beperkte begrotingstoewijzingen voor Palestijnse leefgemeenschappen; in beperkingen op het gebied van banen en professionele mogelijkheden; en in het overwegend gesegregeerde landschap waarin joodse en Palestijnse staatsburgers wonen. Palestijnse politieke partijen kunnen campagne voeren voor ondergeschikte hervormingen en voor betere budgetten, maar het is hen bij (Basis)wet verboden om in verweer te komen tegen wetgeving, die het raciale regime in stand houdt. Het beleid wordt versterkt door de implicaties van het onderscheid dat in Israel wordt gemaakt tussen 'staatsburgerschap' (*ezrahut*) en 'nationaliteit' (*le'um*): alle Israeli's zijn 'staatsburger', maar alleen joden bezitten de nationaliteit. Met 'nationale' rechten worden voor de Israelische wet joods-nationale rechten bedoeld. De strijd van Palestijnse staatsburgers van Israel voor gelijkheid en burgerlijke hervormingen onder de Israelische wet wordt dus door het regime geïsoleerd van die van Palestijnen elders.

Domein 2 betreft ongeveer 300.000 Palestijnen die in Oost-Jerusalem wonen en die aan discriminatie blootstaan inzake de toegang tot onderwijs, gezondheidszorg, werkgelegenheid en het verkrijgen van bouwvergunningen. Zij hebben verder te lijden onder huisuitzettingen en het verwoesten van woonhuizen, die het Israelische beleid dienen om in de stad een 'demografische balans' in stand te houden ten gunste van joodse bewoners. Palestijnen in Oost-Jerusalem staan geclassificeerd als permanente bewoners [met een 'permanente' verblijfsvergunning, terwijl zij de autochtone inwoners van Oost-Jeruzalem vormen; red.], hetgeen hen in een aparte categorie plaatst, bedoeld om te voorkomen dat hun demografische en – belangrijk – hun electorale gewicht wordt gevoegd bij dat van Palestijnse staatsburgers van Israel. Als permanente bewoners hebben zij niet de mogelijkheid om Israelische wetten juridisch aan te vechten. Bovendien, wanneer zij zich openlijk identificeren met Palestijnen in [in 1967] bezet Palestijns gebied, lopen zij politiek het risico om naar de Westelijke Jordaanoever uitgezet te worden en zelfs het recht te verliezen om Jeruzalem te bezoeken. Zo zit het stedelijke epicentrum van het Palestijnse politieke leven gevangen in een juridische luchtbel, die het vermogen van de inwoners beperkt om zich met wettelijke middelen tegen het apartheidsregime te verzetten.

Domein 3 is het regime van militaire wetgeving dat is opgelegd aan rond 4,6 miljoen Palestijnen die in [sinds 1967] bezet Palestijns gebied wonen – 2,7 miljoen op de Westelijke Jordaanoever en 1,9 miljoen in de Strook van Gaza. Dit gebied wordt bestuurd op een wijze die volledig overeenkomt met de definitie van apartheid onder de Apartheid-Conventie: met uitzondering van de bepaling over genocide, wordt elke illustratieve 'onmenselijke daad' die in de Conventie wordt genoemd, routinematig en systematisch door Israel op de Westelijke Jordaanoever uitgeoefend. Palestijnen vallen onder militair recht, terwijl de rond 350.000 joodse kolonisten [exclusief Oost-Jeruzalem] onder Israelisch civiel recht vallen. Het raciale karakter van deze situatie wordt verder bevestigd door het feit dat alle kolonisten op de Westelijke Jordaanoever de bescherming van Israelisch civiel recht genieten op basis van hun joods-zijn, ongeacht of zij Israelisch staatsburger zijn of niet. Dit dubbele rechtssysteem dat op zichzelf al problematisch is, wijst op een apartheidsregime wanneer het gekoppeld wordt aan het raciaal discriminerende beheer van grond en van ontwikkeling, als door joods-nationale instellingen die belast zijn met het beheer van 'Staatsgrond' ten behoeve van het joodse bevolkingsdeel. Ter ondersteuning van de alomvattende resultaten van dit rapport, geeft Bijlage I in meer detail het beleid en de praktijken van Israel in bezet Palestijns gebied weer, die schendingen vormen van Artikel II van de Apartheid-Conventie.

Domein 4 verwijst naar de miljoenen Palestijnse vluchtelingen en onvrijwillige ballingen, van wie de meesten in omringende landen wonen [in totaal gaat het om rond 6 miljoen personen; red.]. Het is hun verboden terug te keren naar hun oorspronkelijke woonhuizen in Israel en de bezette Palestijnse Gebieden. Israel verdedigt zijn afwijzing van de terugkeer van Palestijnen in ronduit racistische bewoordingen: er wordt beweerd dat Pales-

tijnen een 'demografische bedreiging' vormen en dat hun terugkeer het demografische karakter van Israel zozeer zou veranderen, dat het geen Joodse staat meer zou zijn. De weigering van het recht op terugkeer speelt een essentiële rol in het apartheidsregime, door ervoor te zorgen dat de Palestijnse bevolking in het voormalige Mandaatgebied Palestina niet zodanig groeit, dat dit een bedreiging zou vormen voor de Israelische militaire controle over het gebied en/of de demografische hefboom aan de Palestijnse staatsburgers van Israel zou geven om volwaardige democratische rechten te eisen (en te verkrijgen), waardoor het Joodse karakter van de Staat Israel verdwijnt. Hoewel Domein 4 zich beperkt tot het beleid om Palestijnen het recht terugkeer onder het internationaal recht te ontzeggen, wordt het in dit rapport behandeld als integraal onderdeel van het systeem van onderdrukking en overheersing van het Palestijnse volk als geheel, gezien de cruciale rol die het in demografisch opzicht speelt bij het in stand houden van het apartheidsregime.

In dit rapport wordt vastgesteld dat, alles bij elkaar genomen, de vier domeinen een alomvattend regime vormen dat is ontwikkeld om de blijvende overheersing over niet-joden op het gehele grondgebied dat onder Israelische controle staat, in welke categorie ook, te garanderen.

Tot op zekere hoogte zijn de verschillen in behandeling van de Palestijnen door de VN voorlopig als geldend behandeld, bij gebrek aan een beoordeling van de vraag of zij een vorm van apartheid zijn. In het licht van de bevindingen van dit rapport, verdient deze reeds lang bestaande gefragmenteerde internationale aanpak herzien te worden.

Omwille van het belang van redelijkheid en volledigheid onderzoekt dit rapport verschillende tegenargumenten, die door Israel en de pleitbezorgers van zijn beleid worden aangevoerd en die de toepasbaarheid van de Apartheid-Conventie in het geval Israel-Palestina ontkennen. Zij voeren onder meer aan dat de vastberadenheid van Israel om een Joodse staat te blijven, in overeenstemming is met het beleid van andere staten zoals Frankrijk; Israel is Palestijnse niet-staatsburgers geen aan joden gelijke behandeling verschuldigd, juist omdat zij geen staatsburger zijn; en de Israelische behandeling van Palestijnen impliceert geen 'bedoeling' of 'opzet', maar betreft eerder een tijdelijke situatie, die Israel is opgedrongen door de realiteit van het aanhoudende conflict en door veiligheidseisen. Dit rapport toont aan, dat bij nader onderzoek geen van deze argumenten stand houdt. Een andere bewering dat Israel niet verantwoordelijk voor apartheidsmisdrijven gehouden kan worden omdat Palestijnse staatsburgers

van Israel stemrecht hebben, berust op twee onjuiste juridische interpretaties: een al te letterlijke vergelijking met de Zuid-Afrikaanse apartheidspolitiek en het loskoppelen van de kwestie van stemrecht van andere wetten, vooral die bepalingen van de Basiswet, die het politieke partijen verbieden het joodse, en daarmee het raciale karakter van de staat juridisch aan te vechten.

In het rapport wordt vastgesteld dat er zoveel bewijslast ligt, dat zonder enige redelijke twijfel kan worden gesteld dat Israel schuldig is aan het opleggen van een apartheidsregime aan het Palestijnse volk, wat neerkomt op het begaan van een misdaad tegen de menselijkheid, waarvan het verbod in het internationaal gewoonterecht als *jus cogens* [dwingend recht] wordt beschouwd. De internationale gemeenschap, met name de VN en haar organisaties en de lidstaten, hebben de wettelijke verplichting om binnen de grenzen van hun mogelijkheden te handelen om gevallen van apartheid die op verantwoorde wijze onder hun aandacht worden gebracht, te voorkomen en te bestraffen. Meer in het bijzonder hebben de staten een collectieve verplichting om: a) een apartheidsregime niet als wettig te erkennen; b) een staat die een apartheidsregime in stand houdt niet te ondersteunen of te helpen; en c) om samen te werken met de VN en met staten om aan apartheidsregimes een eind te maken. Ook particuliere instellingen en individuen hebben een morele en politieke plicht om de instrumenten die zij tot hun beschikking hebben, te gebruiken om bewustwording te creëren inzake deze voortgaande criminele onderneming, en om druk uit te oefenen op Israel om het ervan te overtuigen de apartheidsstructuren te ontmantelen, in overeenstemming met het internationaal recht. Dit rapport eindigt met algemene en specifieke aanbevelingen aan de VN, nationale overheden en aan particuliere instellingen en particuliere actoren inzake acties die zij moeten nemen op grond van de conclusie dat Israel een regime van apartheid in stand houdt bij het uitoefenen van controle over het Palestijnse volk.

vertaling: Nederlands Palestina Komitee

De waanvoorstelling van aparte regimes – over Israelische apartheid

Nathan Thrall

Afgelopen april publiceerde het Israelische dagblad *Haaretz* een verklaring met daarin een waarschuwing aan de Israelische regering tegen de formele annexatie van de joodse nederzettingen op de bezette Westelijke Jordaanoever.

Uit opiniepeilingen bleek dat de bevolking zich niet al te druk maakte over de kwestie, maar politieke elites voerden er felle debatten over. Zowel voor- als tegenstanders van annexatie beweerden dat de toekomst van Israel en het zionisme op het spel stonden. De annexatie zou volgens de verklaring fataal zijn voor de kans op vrede en neerkomen op de stichting van een apartheidsstaat.

De verklaring was ondertekend door 56 voormalige leden van de Knesset, onder wie voormalige ministers van Binnenlandse Zaken, Buitenlandse Zaken en Financiën en van meer dan een dozijn andere departementen, alsmede voormalige ambassadeurs, generaals in de Israelische Strijdkrachten, voorzitters van politieke partijen, een hoofd van het semi-gouvernementele Joodse Agentschap voor Israel, een voormalige voorzitter van de Knesset en een winnaar van de prestigieuze Israel Prijs. Onder de ondertekenaars waren niet alleen leden van links-liberale Israelische organisaties, maar ook ruim 20 leden van centristische en centrum-linkse partijen en zelfs een voormalige minister van Justitie van de rechtse Likoed partij, Me'ir Sheetrit.

De week daarop ondertekenden de twee grootste partijen in de Knesset – Likoed [van Benjamin Netanyahoe] en de centristische partij Blauw & Wit [van Benny Gantz], die samen een parlementaire meerderheid hadden – een overeenkomst om een coalitieregering te vormen die niet eerder dan per 1 juli de Israelische soevereiniteit zou kunnen uitoefenen op delen van de Westelijke Jordaanoever – nadat Israel en de Verenigde Staten annexatiekaarten zouden hebben voltooid. Volgens deze kaarten – gedetailleerde versies van de kaarten uit het 'vredesplan' van Donald Trump – zou Israel 30 procent van de Westelijke Jordaanoever annexeren, waarmee de Palestijnen een 'staat' zouden overhouden die bestond uit een aantal niet aan elkaar grenzende kantons, omringd door Israelisch grondgebied.

Het Trump-Plan bevatte ook het voorstel om het staatsburgerschap van zo'n kwart miljoen Palestijnse burgers van Israel in te trekken door middel van de overdracht van tien Israelische steden aan de jurisdictie van de toekomstige Palestijnse staat. Aan het eind van de week stemde de Arbeidspartij [voorheen Arbeiderspartij] – de grondlegger van de joodse nederzettingenpolitiek – ermee in om zich bij de nieuwe regering aan te sluiten en vóór annexatie te stemmen.

Een groot deel van de Israelische pers interpreteerde de overeenkomst tussen Likoed en Blauw & Wit verkeerd. Verslaggevers beschouwden 1 juli niet als de vroegste datum waarop annexatie kon plaatsvinden, maar als een *deadline*, waardoor er een gevoel van urgentie over de maatregel ontstond.

In de dagen na de ondertekening van het regeerakkoord brachten links-liberale zionistische organisaties hun strijdkreten ten gehore. Hun redenen voor het verzet tegen annexatie waren veelzeggend. Zorgen over de mensenrechten waren vaak ondergeschikt aan de schade die annexatie Israel zou kunnen berokkenen. Zij waarschuwden ervoor dat annexatie de perceptie van Israel als democratie zou schaden. Zij drongen er bij de [joodse] Israeli's op aan om geen aanleiding te geven tot campagnes die boycots of beperking van economische en militaire steun zouden bevorderen, en wezen erop dat annexatie de kloof tussen Israel en de joodse diaspora alleen maar groter zou maken. En zij schermden met het door zionistisch-links meest gevreesde spookbeeld: dat Israel er uiteindelijk toe zal worden gedwongen om aan alle Palestijnen onder zijn controle het staatsburgerschap te verlenen.

Er wonen ruim vijf miljoen Palestijnen op de Westelijke Jordaanoever en in de Strook van Gaza, allen zonder Israelisch staatsburgerschap, en ongeveer 360.000 in het geannexeerde Oost-Jeruzalem, van wie meer dan 90 procent een permanente verblijfsvergunning heeft, maar geen staatsburgerschap of stemrecht bij nationale verkiezingen. Het verlenen van staatsburgerschap aan hen zou een eind maken aan Israel als joodse staat, met alle privileges die dat voor joden met zich meebrengt. (In 2018 meldde een Israelische legerfunctionaris dat er – de 1,8 miljoen Palestijnen in Israel meegeteld – in het gebied dat zich uitstrekt tussen de rivier de Jordaan en de Middellandse Zee meer Palestijnen dan joden woonden)

'Of het nu gaat om annexatie van één nederzetting of van alle nederzettingen', stelde de links-liberale zionistische organisatie Vrede Nu, 'een dergelijke actie zou neerkomen op de stichting van een apartheidsstaat. Annexatie is voor Israel een slechte zaak.'

J Street – een in Washington gevestigde lobbygroep gelieerd aan de Democratische Partij – verklaarde: 'Als Amerikanen die pro-Israel en pro-vrede zijn, zijn wij van mening dat annexatie de toekomst van Israel als democratisch thuisland voor het Joodse volk en ook de toekomst van de relatie tussen de Verenigde Staten en Israel ernstig in gevaar brengt.'

Veel van de argumenten tegen annexatie bevatten de erkenning dat het gebied *de facto* al geannexeerd was en in bezit van Israel zou blijven. Ya'ir Lapid, leider van de oppositie en voorzitter van de centristische partij Yesh Atid, voerde aan dat formele annexatie onnodig was omdat het grootste gebied in kwestie, de Jordaanvallei (die meer dan een kwart van de Westelijke Jordaanoever beslaat waarmee Israel is verzekerd van de volledige omsingeling van de Palestijnse bevolking), 'nu al deel uitmaakt van Israel. Het is niet alsof iemand het van ons af dreigt te nemen.'

Amos Gilad – tot 2017 een van de hoogste functionarissen van het Ministerie van Defensie – zei dat de permanente controle van Israel over de Jordaanvallei beter kan worden bewerkstelligd door uitbreiding van de joodse nederzettingen dan door een 'puur declaratieve' annexatie: 'De regering zou maatregelen kunnen nemen om zich ervan te verzekeren dat de Jordaanvallei de thuisbasis wordt van tienduizenden Israeli's in plaats van enkele duizenden.' Het algemene debat ging dus niet *over of*, maar *over hoe* de overname van het grondgebied van de Westelijke Jordaanoever kon worden verankerd.

Critici hadden moeite met het verwoorden van een overtuigende reden voor Israel om een annexatie die in de praktijk al had plaatsgevonden, niet te formaliseren. Een kenmerkende geforceerde poging was een rapport van The Institute for National Security Studies (INSS) – Israels meest vooraanstaande denktank op het gebied van nationale veiligheid, een centrum-linkse instelling die voorstander is van een [zogenaamde] twee staten-oplossing.

Het rapport begon met het argument dat eenzijdige annexatie een enorme vergissing zou zijn. De conclusie was echter dat Israel de annexatie desalniettemin moest doorzetten zodra deze publieke steun had – en die was te verwachten nadat de Palestijnen het Trump-Plan hadden verworpen.

Het gevaar van annexatie was volgens de INSS dat deze het idee zou ondermijnen van Israel als een joodse democratische, veilige en morele staat die naar vrede met zijn buren streeft. Vandaar de aanbeveling dat de nieuwe regering de Palestijnse leiders zou oproepen om terug te keren naar de onderhandelingstafel, met opname van het Trump-Plan in de taakomschrijving voor de onderhandelingen. Bleven de Palestijnen weigeren het plan te bespreken, dan zou de regering publieke binnenlandse steun kunnen verwerven om stappen te nemen naar eenzijdige afscheiding van de Palestijnen, met inbegrip van geleidelijke annexatie, zodanig uitgevoerd dat Israels politieke, veiligheids-, economische en sociale belangen werden gewaarborgd.

Ya'ir Golan – voormalig plaatsvervangend stafchef van de Israelische Strijdkrachten en actief binnen de Democratische Unie waarvan onder meer Meretz, de meest links-georiënteerde zionistische partij in Israel, deel uitmaakt – zei dat hij voor annexatie zou stemmen 'mits de Israelische regering verklaart dat het haar hoogste doel is om zich af te scheiden van de Palestijnen'.

Palestijnen waren in het debat over annexatie vrijwel geheel afwezig. De vragen of zij een staat zouden krijgen, uit welk grondgebied die zou bestaan en welke bevoegdheden die zou hebben, of zij het staatsburgerschap, een verblijfsvergunning of een andere status in het geannexeerde grondgebied zouden krijgen, welke rechten zij wel of niet zouden krijgen en wie van hen hun Israelische staatsburgerschap zouden kwijtraken, werden uitsluitend beslist in coalitieonderhandelingen tussen twee zionistische partijen.

Maar zelfs de felste critici van annexatie – degenen die waarschuwden voor een apartheidsstaat – kenschetsten Israel als een functionerende democratie die slechts het gevaar liep op zekere dag geen democratie meer te zijn. Volgens deze logica kan Israel, zolang het de annexatie niet formaliseert, miljoenen Palestijnen voor onbepaalde tijd burgerrechten onthouden, terwijl het op allerlei manieren steun biedt aan Israeli's in bezet gebied: infrastructuur voor steden, dorpen en industriële zones op de Westelijke Jordaanoever; natuurreservaten; gemeentelijke gebouwen; politiebureaus en brandweerkazernes; overheidsscholen en speelplaatsen; medische zorg; begraafplaatsen. Zolang Israel verklaart dat de blokkade van de Westelijke Jordaanoever tijdelijk is, zal het als een democratie worden beschouwd. Israel wordt nooit een apartheidsstaat tenzij het zichzelf als zodanig definieert.

Het door Vrede Nu, Meretz, de redactie van *Haaretz* en andere critici van de bezetting gehanteerde uitgangspunt dat Israel een democratie is, berust op de overtuiging dat de staat met de grenzen van 1967 [dat wil zeggen die van de periode 1949-1967; red.] kan worden gescheiden van de rest van het gebied dat onder zijn controle staat. Er moet een conceptuele muur in stand worden gehouden tussen twee regimes: (goed) democratisch Israel en zijn (slechte) voorlopige bezetting. Deze manier van denken sluit aan bij de algemene links-liberale zionistische overtuiging dat het legitiem is om de joodse nederzettingen te veroordelen – en zelfs in sommige gevallen om hun producten te boycotten – maar niet om op te roepen tot vermindering van steun aan de regering die deze heeft gepland, opgericht en in stand houdt. Wat deze groepen het meest verontrustend leek aan de annexatie, was dat die hun beweringen zou ondermijnen dat de bezetting ergens buiten de staat plaatsvindt en tijdelijk is, een 53 jaar durende afwijking van wat links-liberale zionistische organisaties als het New Israel Fund Israels 'liberale democratische grondwaarden' noemen.

Het is niet moeilijk om vast te stellen dat de acties van Israel op de Westelijke Jordaanoever neerkomen op apartheid. Israeli's en Palestijnen in hetzelfde gebied zijn onderworpen aan twee verschillende rechtsstelsels. Zij worden berecht door verschillende rechtban-

ken, een militaire en een burgerlijke, voor dezelfde misdaad die in dezelfde straat is gepleegd.

Joodse kolonisten op de Westelijke Jordaanoever, zowel Israelische staatsburgers als niet-staatsburgers die als joden voor immigratie in aanmerking komen, hebben in de meeste gevallen dezelfde rechten en bescherming als [joodse] Israeli's in de rest van het land. Palestijnen zijn onderworpen aan militair bestuur en hebben geen vrijheid van meningsuiting, vrijheid van vergadering en bewegingsvrijheid. Zij ontberen zelfs het recht om niet om zonder vorm van proces voor onbepaalde tijd vast te zitten.

De discriminatie is niet alleen nationaal – door [joodse] Israeli's tegen Palestijnen zonder het Israelische staatsburgerschap – maar ook etnisch, door joden tegen zowel Palestijnse niet-staatsburgers als staatsburgers. Terwijl joden op de Westelijke Jordaanoever – al dan niet staatsburgers van Israel – worden berecht voor Israelische burgerlijke rechtbanken, kunnen Israelische burgers die Palestijns zijn aan militaire rechtbanken worden voorgeleid.

In een rapport uit 2014 van de Association for Civil Rights in Israel – de grootste en oudste mensenrechtenorganisatie in het land – werd opgemerkt dat 'sinds de jaren tachtig alle voor militaire rechtbanken voorgeleide Israelische burgers, Arabische [Palestijnse] burgers of inwoners van Israel waren ... er is geen vonnis gevonden waarin het verzoek van een Arabische burger om zijn zaak van een militaire rechtbank naar een rechtbank in Israel over te dragen, werd aanvaard.'

Na de Juni-Oorlog van 1967 paste Israel de militaire wet toe op al het bezet gebied dat het niet formeel annexeerde. Joodse Israeli's die verhuisden naar de door de regering geplande joodse nederzettingen op de Westelijke Jordaanoever, vielen voortaan onder Israelisch burgerlijk recht – wat een scheiding betekende van het wettelijke regime dat gold voor de Palestijnen op wier grond zij woonden.

Israel kon het burgerlijk recht niet territoriaal toepassen op zijn burgers op de Westelijke Jordaanoever zonder verdere en flagrante schending van het internationaal rechtelijke verbod op annexatie. Dus wijzigde de Knesset zijn wetten en voorschriften, zodat die extraterritoriaal van toepassing waren op joodse kolonisten als individuen. Zo verleende Israel aan joodse kolonisten op de Westelijke Jordaanoever overwegend dezelfde rechten als aan Israeli's in de rest van het land met betrekking tot ziektekostenverzekering, nationale verzekering, consumentenbescherming, belastingen (inkomstenbelasting, eigendomsbelasting en BTW), hoger onderwijs, toegang tot Israel, bevolkingsregistratie, verkeersverordening en stemmen. Hierdoor werden de joodse kolonisten de enige Israelische burgers die mochten stemmen in een woonplaats buiten het officiële grondgebied van de staat (afgezien van het kleine aantal in het buitenland woonachtige Israeli's).

Op verkiezingsdagen worden de Palestijnen die naast hen wonen opgesloten: een verdere inperking van hun bewegingsvrijheid.

De toepassing van de Israelische wet op de joodse kolonisten als individuen vertoonde nog steeds wat leemten, vooral wat betreft grond, bouwen en planning. Om die gaten te dichten werden door het Israelische leger verordeningen uitgevaardigd die de gemeentelijke nederzettingengebieden – de gemeente- en regionale raden – onderscheiden van de rest van het bezette gebied, zodat Israel één set voorschriften kon gebruiken (regelrecht ontleend aan gemeentelijke wetgeving van het Israel van vóór 1967) om joodse gemeenschappen uit te breiden en een andere om Palestijnse gemeenschappen in hun groei te beperken.

De afgelopen twee decennia heeft Israel tienduizenden wooneenheden gebouwd voor Israelische joden op de Westelijke Jordaanoever, terwijl ruim 96 procent van de Palestijnse bouwaanvragen werd afgewezen en duizenden Palestijnse huizen onder de slopershamer kwamen. Van de openbare grond die Israel heeft aangewezen voor enige vorm van gebruik ging 99.76 procent naar joodse nederzettingen. Het is Palestijnen verboden om de joodse nederzettingen te betreden, behalve met speciale vergunningen – die in de meest gevallen aan dagloners worden verstrekt.

Evenzo kunnen Palestijnen de zogeheten *Seam Zone* [vrij vertaald Grenszone] – gebieden op de Westelijke Jordaanoever die door

de Muur van de rest van het grondgebied zijn afgescheiden – niet betreden zonder vergunning, zelfs niet om hun eigen grond te bewerken. Hetzelfde gebied is daarentegen wel vrij toegankelijk voor elke toerist of 'Israeli' die zich burger, permanente inwoner of jood met emigratierecht naar Israel mag noemen.

Het feit dat een aantal voor de Westelijke Jordaanoever geldende Israelische wetten op militair bevel werden ingevoerd – in de meeste gevallen door de Israelische wetgeving te repliceren – heeft het voor joodse organisaties die zichzelf als progressief beschouwen mogelijk gemaakt om te beweren dat er twee afzonderlijke regimes zijn in het gebied onder Israelisch bestuur: een militair regime op de niet-geannexeerde Westelijke Jordaanoever en een civiel regime in het geannexeerde Oost-Jeruzalem en in het Israel van vóór 1967. Volgens deze theorie zijn joodse kolonisten en Palestijnen op de Westelijke Jordaanoever onderworpen aan hetzelfde onderdrukkende militaire bestuur, terwijl op Israelische burgers en inwoners van het Israel van vóór 1967 en het geannexeerde Oost-Jeruzalem een democratisch civiel regime van toepassing is.

Noch joodse kolonisten noch Palestijnen ervaren het leven op de Westelijke Jordaanoever op deze manier. Het tegendeel is eerder het geval: het zijn niet de Israelische staatsburgers op de Westelijke Jordaanoever en degenen die binnen de grenzen van 1967 wonen die onder afzonderlijke regimes leven, maar de joodse kolonisten en de Palestijnen die naast hen wonen. Israeli's uit het hele land rijden via autosnelwegen de Westelijke Jordaanoever in en uit zonder enige aanduiding dat zij Israel hebben verlaten. Nieuwe joodse immigranten kunnen rechtstreeks vanuit Londen of Los Angeles naar een joodse nederzetting op de Westelijke Jordaanoever verhuizen net zoals zij zich in Tel Aviv zouden kunnen vestigen, met dezelfde financiële voordelen, taalonderwijs en hypotheken met lage rente. Binnen de grenzen van 1967 wonende joodse Israeli's werken in fabrieken in de joodse nederzettingen, studeren aan een universiteit in een nederzetting die geaccrediteerd is door de Israelische Raad voor Hoger Onderwijs, winkelen in winkelcentra in nederzettingen en bezoeken nationale parken op de Westelijke Jordaanoever. De Israelische regering staat niet los van haar instellingen in het bezette gebied.

De Knesset heeft wetten aangenomen die specifiek voor de Westelijke Jordaanoever gelden, maar ook wetten gewijzigd zodat die specifiek beter passen bij joden en Israelische staatsburgers die daar wonen. Israelische ministeries geven honderden miljoenen dollars per jaar uit aan joodse nederzettingen en aan infrastructuur op de Westelijke Jordaanoever. Een ministerieel comité van de uitvoerende macht keurt de vestiging van

nederzettingen op de Westelijke Jordaanoever goed. Een subcommissie van de wetgevende macht wijdt zich aan de bevordering van infrastructuur en ontwikkeling van de nederzettingen. De staatscontroleur houdt toezicht op alle aspecten van het overheidsbeleid op de Westelijke Jordaanoever – van afvalwaterverontreiniging tot verkeersveiligheid. De procureur-generaal handhaaft de belangrijkste wetgevende richtsnoeren bij het uitleggen van de toepasbaarheid van elk wetsvoorstel op de nederzettingen.

Het Israelische Hooggerechtshof is het hoogste hof van beroep voor alle Israelische staatsburgers en Palestijnse onderdanen in het gehele grondgebied onder Israelisch toezicht. Agenten van de nationale politie van Israel delen verkeersboetes uit aan zowel Palestijnen als Israeli's op de Westelijke Jordaanoever. De overname door Israel van de Westelijke Jordaanoever is een gemeenschappelijke onderneming van elke tak van de regering – wetgevend, uitvoerend en rechtsprekend.

Terwijl Israeli's vrij door Israel en van en naar de joodse nederzettingen op de Westelijke Jordaanoever kunnen reizen, leven Palestijnen binnen het bezette gebied onder afzonderlijke jurisdicties. Zij hebben vergunningen van Israel nodig om over te steken van de niet-geannexeerde delen van de Westelijke Jordaanoever naar het geannexeerde Jeruzalem, naar Gaza of naar de ruim 30 procent van de Westelijke Jordaanoever die verboden terrein is voor Palestijnen: de Seam Zone, de jurisdictiegebieden van de nederzettingen en de zogenoemde militaire oefenterreinen, waarvan meer dan driekwart, zo heeft de Israelische NGO Kerem Navot [Bijbels: Naboths Wijngaard] ontdekt, niet daadwerkelijk wordt gebruikt voor militaire oefeningen, maar voor doeleinden zoals het voorkomen van Palestijnse ontwikkeling en het behoud van Israelische controle.

Een Palestijn in Ramallah woont ogenschijnlijk in een van de 165 door het Palestijns Nationaal Gezag (PNA) bestuurde enclaves die samen minder dan 40 procent van de Westelijke Jordaanoever uitmaken. Maar ook hij of zij is onderworpen aan één Israelische autoriteit en niet aan een afzonderlijk regime op de Westelijke Jordaanoever. Als hij of zij lid is van een van de meer dan vierhonderd illegale organisaties – de lijst wordt voortdurend uitgebreid en bevat alle grote Palestijnse politieke partijen, inclusief FATAH – kan hij/zij worden gearresteerd door Israelische troepen in autonoom Palestijns gebied. Dat overkwam, in 2019, de politica Khalida Jarrar: een hooggeplaatst lid van het Volksfront voor de Bevrijding van Palestina (PFLP), die om drie uur 's nachts door Israelische soldaten uit haar huis bij Ramallah werd gehaald en meegenomen. De Palestijnse autonomie is dermate beperkt dat Israel alle wegen controleert van en naar de gebieden die formeel door de PNA worden bestuurd, elke dag en elke nacht huizen in deze gebieden binnenvalt – en die zelfs kan binnenvallen om redenen die niets te maken hebben met de veiligheid van Israelische staatsburgers – bijvoorbeeld arrestatie van autodieven. Onder degenen die de arrestaties verrichten zijn agenten van YAMAS en YAMAM – twee eenheden van Israels nationale politie.

De gearresteerde inwoner van Ramallah kan van zijn of haar huis worden overgebracht naar de 'Russian Compound' in West-Jeruzalem en worden ondervraagd door leden van de Israelische binnenlandse inlichtingendienst Shin Bet, waarvan het hoofdkwartier zich in Tel Aviv bevindt, maar die actief is in alle gebieden onder Israelisch toezicht. Men kan daar zes maanden vastzitten zonder proces of aanklacht en deze zogeheten 'administratieve detentie' kan steeds met nog eens zes maanden worden verlengd.

Als de arrestant uiteindelijk een proces krijgt, kan een overstap plaatsvinden van het zogenaamd aparte regime in West-Jeruzalem naar de militaire rechtbank van Ofer bij Ramallah. Omdat bijna iedereen die voor Israelische militaire rechtbanken verschijnt een veroordeling wacht, wacht de veroordeelde vrijwel altijd de gevangenis. Die gevangenis zal een van de 29 zijn die onder beheer van de Israel Prison Service staan, die opereert in alle gebieden die onder controle van Israel staan.

Zonder een vergunning voor gevangenisbezoek binnen de grenzen van 1967 is familiebezoek niet mogelijk. De veroordeelde kan bij het Israelische Hooggerechtshof tegen het vonnis in hoger beroep gaan, maar de kans op succes is niet groot: het Hof heeft bijna elk internationaal wederrechtelijk beleid van Israel in bezet gebied gesanctioneerd,

inclusief deportatie, doodslag/moord, opsluiting zonder proces, sloop, de confiscatie van grond, plundering van natuurlijke hulpbronnen en collectieve straffen zoals uitgaansverboden, sluiting van scholen en het afsnijden van elektriciteit voor een hele regio.

Voor dit hoger beroep kan de veroordeelde een Israelische mensenrechtenadvocaat inhuren, die de zaak kan bepleiten tegenover een advocaat van het Ministerie van Justitie voor een comité van rechters van het Hoog-gerechtshof, van wie er twee op de Westelijke Jordaanoever woonachtig zijn [kortom joodse kolonisten zijn ; red.]. Volgens de analyse van de 'afzonderlijke regimes' zouden zij en die twee Israelische rechters niet zo veel van elkaar verschillen. Zij zijn allen onderworpen aan een afzonderlijk militair regime op de Westelijke Jordaanoever.

De nadruk op afzonderlijke regimes is eerder politiek dan juridisch bepaald. Omdat er sprake is van twee regimes, kunnen links-liberale zionistische organisaties als J Street tegenover donoren, wetgevers en universiteitsstudenten kenbaar maken dat zij 'pro-Israel' zijn, terwijl zij tegelijk kritiek uitoefenen op een bezetting die naar verluidt ergens buiten de staat aan de gang is. Maar de poging om Israel los te koppelen van de kritiek op en de gevolgen van zijn beleid op de Westelijke Jordaanoever leidt ook tot absurde en valse beweringen. Zoals de recente stelling van J Street dat 'Israelische [joodse] kolonisten [Palestijnse] huizen slopen'. In werkelijkheid zijn het niet 'de kolonisten' – een op de tien Israelische joden – die dit doen, het is de door J Street gesteunde Israelische overheid, in opdracht van gekozen ministers en wetgevers.

Het fictieve gegeven van afzonderlijke regimes stelt links-liberale zionisten in staat om een politiek correcte twee staten-oplossing te promoten op basis van de grenzen van 1967. Zij negeren de rechtvaardiger remedie die de erkenning vereist dat de Israelische staat zich uitstrekt tot al het grondgebied dat onder zijn controle staat. Een dergelijke remedie zou niet alleen een einde van de bezetting inhouden, maar ook van etnische discriminatie op het gehele grondgebied.

Zionistisch-links roept niet op tot volledige gelijkheid van joodse en Palestijnse staatsburgers van Israel binnen het Israel van 1967. In plaats daarvan willen vooraanstaande links-liberale zionistische organisaties zich ervan verzekeren dat Israel een staat blijft met een joodse meerderheid, die zijn joodse burgers het recht op grond en immigratie kan blijven bieden, terwijl die rechten de inheemse Palestijnse minderheid worden ontzegd. De enige manier voor zionistisch-links om zich te verzetten tegen etnische overheersing op de Westelijke Jordaanoever met behoud van het etnisch privilege in het Israel met

de grenzen van 1967, is door te beweren dat er een 'apartheidsregime' bestaat op de Westelijke Jordaanoever, dat los staat van de Israelische staat.

Om het Israel met de grenzen van 1967 deel te laten uitmaken van een apartheidsstaat, zou dus formele annexatie van de Westelijke Jordaanoever nodig zijn, waarbij de twee regimes zouden 'samensmelten'. Een misvatting van de misdaad die apartheid is, zoals gedefinieerd in het internationaal recht. Net als marteling hoeft apartheid niet uniform of overal in een land te worden toegepast om strafbaar te zijn: het internationaal recht kent niet het begrip 'apartheidsregime', net zo min als 'martelregime'. Het woord 'regime' komt nergens voor in het oorspronkelijke Verdrag ter Bestrijding en Bestraffing van de Misdaad Apartheid uit 1973. Het Statuut van Rome inzake het Internationaal Strafhof [ICC, Den Haag] uit 1998 voegde weliswaar het woord 'regime' aan zijn definitie toe, maar dat was enkel om de Amerikaanse delegatie tevreden te stellen, die zich zorgen maakte over de mogelijke vervolging van Amerikaanse staatsburgers die tot '*white supremacy*'-groeperingen behoren.

Toch is het idee dat alleen formele annexatie Israel in een apartheidsstaat kan veranderen, een intrinsiek deel geworden van de links-zionistische ideologie. In juni 2020 ondertekenden ruim vijfhonderd wetenschappers op het gebied van joodse studies – onder wie een groot aantal prominente sympathisanten van Israel, zoals de Amerikaans-joodse filosoof Michael Walzer – een brief waarin stond dat 'annexatie van Palestijnse gebieden de verankering zou betekenen van een antidemocratisch systeem van afzonderlijke en ongelijke wetgeving en systemische discriminatie van de Palestijnse bevolking. Dergelijke discriminatie op grond van ras dan wel etnische, religieuze of nationale achtergrond wordt gedefinieerd als "voorwaarden voor apartheid" en een "misdaad tegen de menselijkheid".'

Diezelfde maand publiceerde Zulat – een nieuwe denktank onder leiding van de voormalige voorzitter van de links-zionistische Meretz-partij, Zehava Gal-On – een rapport met de titel *Whitewashing Apartheid*. In een gedeelte dat handelt over de gevolgen van *de jure* annexatie voerde het zijn eigen witwas-actie uit met het argument dat apartheid op de Westelijke Jordaanoever momenteel niet door Israel wordt toegepast maar door een afzonderlijk regime: 'Zelfs als wij slechts één vierkante meter annexeren betekent dit dat de staat Israel afstand doet van zijn democratische aanspraken en afziet van zijn gedurende 53 jaar verklaarde intentie om het conflict te beëindigen, tot een overeenkomst met de Palestijnen te komen, en niet langer over hen te regeren.'

Zelfs annexatie maakt van Israel echter 'niet noodzakelijkerwijs een apartheidsstaat. Veeleer is er sprake van het in stand houden van een staat die een regime voert met apartheidskenmerken in de bezette gebieden'. Volgens deze maatstaf was Zuid-Afrika tijdens de apartheid een democratie – een imperfecte democratie, zoals geen enkele democratie perfect is – die een regime voerde met apartheidskenmerken in de *townships* en Bantustans. Die Bantustans hadden overigens hun eigen vlaggen, volksliederen, ambtenaren, parlementen, verkiezingen en een beperkte mate van autonomie, vergelijkbaar met die van de PNA.

Misschien heeft geen enkele organisatie het idee van afzonderlijke regimes krachtiger gepromoot dan Yesh Din [Hebreeuws voor Er is de Wet] – een mensenrechtenorganisatie die een prominente rol heeft gespeeld bij de juridische belangenbehartiging namens Palestijnen die zijn blootgesteld aan geweld door joodse kolonisten, moord en vernietiging van eigendommen door soldaten van de Israelische bezettingsmacht, beslaglegging door Israel op grond en beperking van toegang tot landbouwgrond.

Vorig jaar was Yesh Din de eerste Israelische organisatie die een belangrijk rapport publiceerde waarin regeringsfunctionarissen werden beschuldigd van apartheid. Tegelijkertijd is het een van de meest fervente verdedigers van de theorie van afzonderlijke regimes. Yesh Dins inconsistente antwoorden op de vraag op welk punt Israel niet langer een democratie is, waren kenmerkend voor het tekort schieten van het argument voor afzonderlijke regimes.

Op de avond dat Likoed zijn regeerakkoord met Blauw & Wit ondertekende, publiceerde

Yesh Din een standpuntnota over de mogelijke gevolgen van annexatie. 'De op handen zijnde annexatie,' zo luidde de conclusie, zal het fundament wegschoppen onder het momenteel in een groot aantal kringen veelgehoorde argument dat ondanks apartheid, of in ieder geval een regime met apartheidskenmerken zoals dat heden ten dage op de Westelijke Jordaanoever geldt, de soevereine staat Israel een democratie is. Doorvoering van Israelische soevereiniteit op de Westelijke Jordaanoever komt neer op een bevestiging van het gegeven van één regime – in plaats van afzonderlijke besturen. Annexatie zonder volwaardig burgerschap met gelijke rechten voor Palestijnse inwoners van het geannexeerde gebied leidt tot een heus apartheidsregime dat Israel moeilijk kan ontkennen. Een dergelijk regime zou schendingen van de mensenrechten tegen Palestijnen in stand houden, waarmee zij blijvend van hun vrijheid en van gelijkheid zijn beroofd.

Volgens deze redenering kan Israel uitsluitend de door joden bewoonde delen van de Westelijke Jordaanoever annexeren en de bezetting van miljoenen Palestijnen in de aangrenzende niet-geannexeerde gebieden handhaven, en zo democratisch blijven. Yesh Din was zich wellicht bewust van de tekortkomingen van dit argument en bracht later een wijziging in de nota aan. De nieuwe versie – gepubliceerd zonder enige toelichting – stelde dat Israel na annexatie een apartheidsstaat zou zijn tenzij het volledige en gelijke rechten zou verlenen aan Palestijnen, niet 'in het geannexeerde gebied' zoals in de oorspronkelijke versie, maar 'op de gehele Westelijke Jordaanoever'.

Volgens deze formulering blijft Israel een democratie, ook al zitten twee miljoen Palestijnen in Gaza – de grootste van zijn etnische enclaves – zonder schoon drinkwater, functionerende riolering, betrouwbare stroomvoorziening of het recht om het gebied vrij in en uit te gaan. Hoewel Israel beweert dat het zijn bezetting van Gaza in 2005 heeft beëindigd, controleert het het personenverkeer en de in- en uitvoer, plus het zee- en luchtruim. En zelfs het bevolkingsregister: het verstrekt een uniek ID-nummer aan alle Palestijnen in het gebied, zonder welk zij het gebied niet mogen verlaten, zelfs niet via de grens met Egypte.

Wat ook schitterde door afwezigheid in de nota van Yesh Din was elke suggestie dat Israel volledige en gelijke rechten zou moeten verlenen aan Palestijnen in de gebieden die formeel in 1967 zijn geannexeerd: Oost-Jeruzalem en 28 omliggende dorpen op de Westelijke Jordaanoever. Palestijnse inwoners van deze gebieden hebben nog steeds geen 'vol-

waardig staatsburgerschap en geen gelijke rechten'. Er is verder geen enkele poging gedaan om uit te leggen waarom een gedeeltelijke annexatie van de Westelijke Jordaanoever in 2020 van Israel een apartheidsstaat zou maken, maar de annexaties van 1967 dat toen niet al hadden gedaan.

In juli publiceerde Yesh Din een juridisch advies van vijftig pagina's, geschreven door mensenrechtenadvocaat Michael Sfard. Daarin worden Israelische functionarissen schuldig bevonden aan apartheid, die in het verdrag van 1973 wordt omschreven als 'onmenselijke handelingen met het doel om overheersing door een raciale groep personen over enige andere raciale groep personen in te stellen en te handhaven en hen systematisch te onderdrukken'.

Rassen worden in het internationaal strafrecht veeleer sociaal dan biologisch erkend: in het Internationaal Verdrag inzake de Uitbanning van alle Vormen van Rassendiscriminatie, dat aangehaald wordt in de inleiding van het Apartheidsverdrag van 1973, luidt de definitie van rassendiscriminatie: elke vorm van onderscheid, elke uitsluiting, beperking of voorkeur op basis van ras, huidskleur, afkomst of nationale of etnische afstamming.

Tientallen jaren later oordeelden de Internationale Tribunalen voor Rwanda en voor het voormalige Joegoslavië dat de definitie van een vervolgde groep geen kwestie was van erfelijkheid maar van stigmatisering en de subjectieve perceptie van de onderdrukker. Het internationaal strafrecht is van toepassing op individuen, niet op staten – dus niet de Israelische regering – maar zijn functionarissen kunnen worden vervolgd voor het vergrijp van apartheid.

De mensenrechtenorganisaties B'Tselem Bijbelse term: In het Beeld van] en Adalah [Arabisch voor Gerechtigheid] – The Legal Center for Arab Minority Rights in Israel zijn de enige vooraanstaande organisaties in Israel die het Internationaal Strafhof hebben opgeroepen om een onderzoek in te stellen naar oorlogsmisdaden, gepleegd door Israelische functionarissen. Toen de uitvoerend directeur van B'Tselem, Hagai El-Ad, zich in 2016 in de VN-Veiligheidsraad uitsprak tegen de joodse nederzettingen, oogstte hij afkeuring van centristische en centrum-linkse Israelische wetgevers. De regerende Likoed partij dreigde hem zijn staatsburgerschap te ontnemen en een activist van de Arbeidspartij diende bij de politie een klacht in waarin hij El-Ad van verraad beschuldigde.

Yesh Dins juridische advies was uitsluitend gericht op de vraag *of* er apartheid wordt gepleegd, niet op *wie* apartheid pleegt, en beperkte de reikwijdte tot de niet-geannexeerde gebieden op de Westelijke Jordaanoever – Yesh Dins belangrijkste expertisegebied – waarbij niet alleen Gaza en Israel binnen de grenzen van 1967 werden genegeerd, maar ook de in 1967 geannexeerde gebieden. De reden was niet dat het onjuist is om de onderwerping van Palestijnen op het gehele grondgebied onder Israelische controle te onderzoeken, beweerde Sfard, maar dat het nog steeds mogelijk was, ondanks 'voortsluipende juridische annexatie', om de Westelijke Jordaanoever te beschouwen als een gebied dat wordt geregeerd door een afzonderlijk 'regime', of op z'n minst een 'subsidiair' regime van Israel. Hij erkende dat een 'moeilijkheid' bij het behandelen van de Westelijke Jordaanoever als afzonderlijk regime was, dat een deel van de Westelijke Jordaanoever al formeel was geannexeerd. Het geannexeerde gebied van Oost-Jeruzalem en de omliggende dorpen vertonen veel overeenkomsten met de Westelijke Jordaanoever: de Palestijnse bewoners zijn geen Israelische staatsburgers, kunnen niet stemmen en hebben geen politieke vertegenwoordiging.

Bovendien heeft Israel in Oost-Jeruzalem een aantal beleidsmaatregelen geïmplementeerd die analoog en soms identiek zijn aan de maatregelen op de Westelijke Jordaanoever: grootschalige kolonisatie. Tienduizenden joods-Israelische staatsburgers worden gestimuleerd om zich in het gebied te vestigen. Palestijnse grond en andere eigendommen worden stelselmatig onteigend. Palestijnse bouw wordt voorkomen en er worden middelen misbruikt ten gunste van joodse Israeli's die naar de stad verhuizen. Al deze maatregelen, en vooral de onwettige annexatie die niet mag worden erkend, rechtvaardigen de behandeling van Oost-Jeruzalem en de Westelijke Jordaanoever als een afzonderlijke eenheid.

Toch is daar in het juridische advies van Yesh Din geen sprake van. Zoals er ook geen spra-

ke is van onderzoek naar discriminerend beleid binnen Israel, waar tienduizenden Palestijnse burgers in dorpen wonen in door Israel 'niet-erkende dorpen' die niet op het water- en elektriciteitsnet zijn aangesloten, en waar honderden joodse stadjes toelatingscommissies kennen die met de wet in de hand Palestijnen kunnen afwijzen onder het mom van 'sociale ongeschiktheid', waarbij kandidaten worden uitgesloten die niet in het Israelische leger hebben gediend, niet zionistisch zijn of niet voornemens zijn hun kinderen naar Hebreeuwstalige scholen te sturen.

Israel heeft ruim driekwart van de grond van zijn Palestijnse burgers in beslag genomen: een continu project, met name in de Negev/Naqab-woestijn en in Galilea. Het merendeel gebeurde echter terwijl Palestijnen onder militair bewind stonden, net als heden ten dage op de Westelijke Jordaanoever het geval is. In de zeven decennia van Israels bestaan zijn er slechts zes maanden geweest – in 1966-1967 – waarin het geen leden van een etnische groep onder militair bewind plaatste terwijl het hun grond in beslag nam. Zoals is opgemerkt door de Israelische historicus Amnon Raz-Krakotzkin, zijn 'deze zes maanden – minder dan één procent van het bestaan van Israel – het referentiepunt voor de hele discussie over Israel als "Joodse democratische staat"'. Niettemin wordt 'de uitzondering ... de regel, terwijl de regel – de bezetting – als de uitzondering wordt gepresenteerd'.

Apartheid had niet decennialang in stand kunnen worden gehouden zonder een groot aantal externe financiers, beschermers en mede-samenzweerders, met als belangrijkste de Verenigde Staten, die de bezettingsmacht door de jaren heen ruim 110 miljard dollar heeft geschonken en honderden miljoenen heeft besteed aan de verbetering van de apartheidsinfrastructuur, het opknappen van *checkpoints* en de bestrating van wegen op de Westelijke Jordaanoever. De EU is de belangrijkste financier van de Palestijnse autonome kantons en tegelijk een van de voornaamste importeurs van producten uit de joodse nederzettingen. Samen hebben de Verenigde Staten en hun Europese bondgenoten onvermoeibaar getracht te voorkomen dat de VN-Veiligheidsraad en het Internationaal Strafhof Israel ter verantwoording roepen.

Zelfs degenen die zich presenteren als voorvechters van Palestijnse vrijheid en mensenrechten steunen de *status quo*. De Hoge Vertegenwoordiger van de Europese Unie voor Buitenlandse Zaken, Josep Borrell, zei over het Trump-Plan dat 'wij de verdienste [ervan] onderkennen' en 'dat het een startpunt voor onderhandelingen zou kunnen zijn'. De Speciale VN-Coördinator voor het Vredesproces in het Midden-Oosten [*sic*] negeert met regelmaat de kernmandaten van de VN voor de bescherming van de mensenrechten en de handhaving van het internationaal recht en

geeft er de voorkeur aan om een figurant te zijn in het door de Verenigde Staten geleide 'vredesproces'.

In oktober, nadat Israel plannen kenbaar had gemaakt voor de realisatie van bijna 5000 nieuwe woonhuizen in joodse nederzettingen op de Westelijke Jordaanoever, deed Nickolay Mladenov – de vertrekkende VN-Coördinator – een kenmerkend nietszeggende verklaring uitgaan, dat de meeste woonhuizen gepland zijn op 'afgelegen locaties diep op de bezette Westelijke Jordaanoever' en dat het 'grote aantal en de locatie van de ontwikkelingen een punt van grote zorg vormt', omdat zij 'het vooruitzicht op het bereiken van een levensvatbare twee staten-oplossing ondermijnen'. Is het de rol van de VN-gezant om onderscheid te maken tussen illegale joodse nederzettingen diep op de Westelijke Jordaanoever en illegale joodse nederzettingen dichter bij de grenzen van 1967 ?

Met behulp van de 'vredestichters' wordt de definitie van 'afgelegen' steeds verder naar het oosten geduwd. Net als de Verenigde Staten, Europa en links-liberale zionistische organisaties, hebben de VN het internationaal recht en de mensenrechten ondergeschikt gemaakt aan de heiligverklaring van een twee staten-oplossing, die zij niet beschouwen als een mogelijk middel om te bereiken wat het primaire doel zou moeten zijn – beëindiging van de onderdrukking van miljoenen mensen op basis van hun etniciteit – maar als doel op zich.

Diplomaten en goedbedoelende anti-bezettingsgroepen komen na elke nieuwe Israelische expansiedaad met ernstige waarschuwingen dat die een 'fatale slag' zullen toebrengen aan de twee staten-oplossing, dat 'de kans is verkeken' voor een Palestijnse staat en dat het 'vijf voor twaalf' is ten aanzien van het vooruitzicht op vrede. Het aantal van dit soort alarmkreten, gedurende de afgelopen twintig jaar, is inmiddels niet meer te tellen. Elk daarvan moest Israel, de Verenigde Staten, Europa en de rest van de wereld overtuigen van de noodzaak een halt toe te roepen aan de *de facto* annexatie door Israel, of die in ieder geval te vertragen. Er is een tegengesteld effect van uitgegaan: zij hebben aangetoond dat het *altijd* vijf voor twaalf zal zijn. Europese en Amerikaanse beleidsmakers kunnen dus – samen met de links-liberale zionistische organisaties die bij hen lobbyen – volhouden dat de twee staten-oplossing niet dood is maar slechts omstreden – en daarom nog altijd 'levend'.

Ondertussen blijven miljoenen Palestijnen verstoken van fundamentele burgerrechten en onderworpen aan een militair regime. Met uitzondering van die zes maanden in 1966-1967 is dit de realiteit geweest voor de meeste Palestijnen die gedurende de hele geschiedenis van de staat onder Israelische controle hebben geleefd.

De apartheid in Zuid-Afrika heeft 46 jaar bestaan. Die van Israel bestaat al 72 jaar en duurt onverminderd voort.

uit: *London Review of Books* van 7 januari 2021

Nathan Thrall is het voormalige hoofd van het Israel/Palestina-project van de International Crisis Group en auteur van *The Only Language They Understand: Forcing Compromise in Israel and Palestine* (New York: Metropolitan Books, 2017; 336 pp.); hij woont in Jeruzalem

vertaling: Carl Stellweg

Een regime van joodse suprematie van de Jordaan tot aan de Middellandse Zee: dit is apartheid

B'Tselem – 12 januari 2021

Ruim 14 miljoen mensen – ruwweg de ene helft joden en de andere helft Palestijnen – leven in het gebied dat zich uitstrekt van de [rivier de] Jordaan tot de Middellandse Zee onder één bestuur. De gangbare perceptie in het openbare, politieke, juridische en media-*discours* is dat in dit gebied – opgedeeld door de Groene Lijn [de bestandslijn in de periode 1949-1967; red.] – twee afzonderlijke regimes naast elkaar opereren. Het ene regime, binnen de grenzen van de soevereine Staat Israel, is een permanente democratie met een bevolking van ongeveer negen miljoen, allen Israelische staatsburgers. Het andere regime, in de gebieden die Israel in 1967 heeft veroverd en waarvan de definitieve status in toekomstige onderhandelingen moet worden bepaald, is een tijdelijke militaire bezetting die aan ongeveer vijf miljoen Palestijnse onderdanen wordt opgelegd.

Mettertijd is het onderscheid tussen de twee regimes steeds verder van de realiteit verwijderd geraakt. Deze situatie bestaat inmiddels ruim 50 jaar – twee keer zo lang als de staat Israel zonder deze bezetting heeft bestaan. Honderdduizenden joodse kolonisten wonen inmiddels in permanente nederzettingen ten oosten van de Groene Lijn [de bestandslijnen tussen 1949-1967; red.] – alsof zij ten westen ervan wonen. Oost-Jeruzalem is officieel geannexeerd bij het soevereine grondgebied van Israel, terwijl de Westelijke Jordaanoever in de praktijk is geannexeerd. Heel belangrijk is dat dit onderscheid verhult dat het hele gebied tussen de Jordaan en de Middellandse Zee georganiseerd is volgens één enkel principe: het bevorderen en versterken van de suprematie van de ene groep – joden – over de andere – Palestijnen. Dit alles leidt tot de conclusie dat het hier niet gaat om twee parallelle regimes die toevallig hetzelfde beginsel huldigen. Er is één regime dat het hele gebied en de mensen die er wonen bestuurt, gebaseerd op één enkel ordenend principe.

Toen B'Tselem in 1989 werd opgericht, beperkten wij ons mandaat tot de Westelijke Jordaanoever (met inbegrip van Oost-Jeruzalem) en de Strook van Gaza en hielden wij ons niet bezig met de mensenrechten binnen de in 1948 opgerichte staat Israel of met een alomvattende benadering van het hele gebied tussen de rivier de Jordaan en de Middellandse Zee. De situatie is echter veranderd. Het ordeningsprincipe van het regime is de afgelopen jaren zichtbaarder geworden, zoals blijkt uit de Basiswet: Israel – de Natie-Staat van het Joodse Volk, die in 2018 is aangenomen [zie voor de tekst van de wet bijlage 5], of het openlijke gepraat over de formele annexatie van delen van de Westelijke Jordaanoever in 2020. Samen met de hierboven beschreven feiten betekent dit dat wat in de Bezette Gebieden gebeurt, niet langer kan worden behandeld als los van de realiteit in het gehele gebied dat onder controle van Israel staat. De termen die wij in de afgelopen jaren hebben gebruikt om de situatie te beschrijven - zoals 'langdurige bezetting' of een 'één-staat-realiteit' – zijn niet langer adequaat. Om de schendingen van de mensenrechten doeltreffend te kunnen blijven bestrijden, is het van essentieel belang het regime dat het hele gebied bestuurt te onderzoeken en te definiëren.

In dit document wordt geanalyseerd hoe het Israelische regime te werk gaat om zijn doelen te bereiken in het gehele gebied dat het controleert. Wij geven geen historisch overzicht of een evaluatie van de Palestijnse en joodse nationale bewegingen of van het voormalige Zuid-Afrikaanse regime. Hoewel dit belangrijke kwesties zijn, vallen zij buiten het bestek van een mensenrechtenorganisatie. In plaats daarvan worden in dit document de beginselen gepresenteerd die aan het regime ten grondslag liggen, wordt getoond hoe het regime deze beginselen ten uitvoer legt en wordt gewezen op de conclusie die uit dit alles kan worden getrokken met betrekking tot de vraag hoe het regime moet worden gedefinieerd en wat dat betekent voor de mensenrechten.

verdeel, scheid, heers

In het hele gebied tussen de Jordaan en de

Middellandse Zee past het Israelische regime wetten, praktijken en staatsgeweld toe die erop gericht zijn de suprematie van de ene groep – joden – over de andere – Palestijnen – te versterken. Een van de belangrijkste methoden om dit doel te bereiken is de ruimte voor elke groep anders in te richten.
Joodse burgers leven alsof het hele gebied één enkele ruimte is (met uitzondering van de Strook van Gaza). De Groene Lijn betekent zo goed als niets voor hen: of zij nu ten westen ervan wonen, binnen het soevereine grondgebied van Israel, of ten oosten ervan, in nederzettingen die niet formeel bij Israel zijn gevoegd, is irrelevant voor hun rechten of status.

Waar de Palestijnen wonen, daarentegen, is van cruciaal belang. Het Israelische regime heeft het gebied opgedeeld in verscheidene eenheden die het verschillend definieert en bestuurt, waarbij het de Palestijnen in elke eenheid verschillende rechten toekent. Deze opdeling is alleen relevant voor Palestijnen. De geografische ruimte die aaneengesloten is voor joden, is een gefragmenteerd mozaïek voor Palestijnen:

* Palestijnen die in het gebied wonen dat in 1948 werd gedefinieerd als Israelisch soeverein grondgebied – doorgaans aangeduid met Arabische Israeli's [of Arabieren] – zijn Israelische staatsburgers en maken 17 procent uit van alle staatsburgers. Hoewel deze status hun veel rechten geeft, genieten zij noch bij wet noch in de praktijk dezelfde rechten als joodse burgers – zoals nader in dit document uiteengezet wordt.

* Rond 350.000 Palestijnen wonen in Oost-Jeruzalem dat ongeveer 70.000 *dunams* [1 *dunam* = 1000 vierkante meter] beslaat dat Israel in 1967 bij het soevereine grondgebied van Israel heeft gevoegd [annexatie]. Zij worden gedefinieerd als permanente inwoners van Israel – een status die hen in staat stelt in Israel te wonen en te werken zonder daarvoor speciale vergunningen nodig te hebben, sociale uitkeringen en een ziektekostenverzekering te ontvangen en bij gemeenteraadsverkiezingen te stemmen. In tegenstelling tot het staatsburgerschap kan de permanente verblijfsvergunning echter op elk moment worden ingetrokken, volgens goeddunken van de minister van Binnenlandse Zaken. In bepaalde omstandigheden kan deze ook komen te vervallen.

* Hoewel Israel de Westelijke Jordaanoever nooit formeel heeft geannexeerd, beschouwt het het gebied als zijn eigen grondgebied. Op de Westelijke Jordaanoever wonen ruim 2,6 miljoen Palestijnse onderdanen, verdeeld over tientallen los van elkaar staande enclaves, onder streng militair gezag en zonder politieke rechten. In ongeveer 40 procent van het gebied heeft Israel bepaalde civiele bevoegdheden overgedragen aan het Palestijns Nationaal Gezag (PNA). De PNA is echter ondergeschikt aan Israel en kan zijn beperkte bevoegdheden slechts met instemming van Israel uitoefenen.

* In de Strook van Gaza wonen ongeveer twee miljoen Palestijnen, die evenmin politieke rechten hebben. In 2005 trok Israel zijn troepen terug uit Gaza, ontmantelde de [joodse] nederzettingen die het daar had gebouwd en deed het afstand van elke verantwoordelijkheid voor het lot van de Palestijnse bevolking. Na de machtsovername door Hamas in 2007 legde Israel Gaza een blokkade op die nog steeds van kracht is. In de jaren daarna is Israel vrijwel elk aspect van het leven in Gaza van buitenaf blijven controleren.

Israel kent de Palestijnen in elk van deze eenheden een ander pakket rechten toe – die alle inferieur zijn aan de rechten die aan joodse burgers worden toegekend. Het doel van joodse suprematie wordt in elke eenheid op een andere manier nagestreefd en de daaruit voortvloeiende vormen van onrechtvaardigheid verschillen: de doorleefde ervaring van Palestijnen in de aan een blokkade onderworpen Strook van Gaza is anders dan die van Palestijnse onderdanen op de Westelijke Jordaanoever, van de permanente Palestijnse inwoners van Oost-Jeruzalem of van de Palestijnse staatsburgers binnen soeverein Israelisch grondgebied. Toch zijn dit variaties op het gegeven dat alle Palestijnen die onder Israelisch bestuur leven, worden behandeld als minderwaardig in rechten en status ten opzichte van joden die in hetzelfde gebied wonen.

Hieronder worden vier belangrijke methoden beschreven die het Israelische regime gebruikt om joodse suprematie te bevorderen. Twee daarvan worden in het hele gebied op dezelfde manier toegepast: het beperken van de migratie van niet-joden en het in bezit nemen van Palestijnse grond om daarop uitslui-

tend voor joden bestemde gemeenschappen op te bouwen, terwijl de Palestijnen worden gedegradeerd te leven in kleine enclaves. De andere twee worden voornamelijk in de Bezette Gebieden ten uitvoer gelegd: draconische beperkingen op de bewegingsvrijheid van Palestijnen die geen [Israelische] staatsburgers zijn en ontzegging van hun politieke rechten. De controle over deze aspecten van het leven ligt volledig in handen van Israel: in het hele gebied heeft Israel de alleenheerschappij over het bevolkingsregister, de toewijzing van grond, het kiesregister en het recht – of de ontzegging daarvan – om binnen het gebied te reizen, het gebied binnen te gaan of het te verlaten.

A. immigratie – alleen voor joden
Elke jood waar ook ter wereld en zijn of haar kinderen, kleinkinderen en echtgenoten hebben het recht om op elk moment naar Israel te emigreren en het Israelische staatsburgerschap te verkrijgen, met alle bijbehorende rechten van dien. Zij krijgen deze status zelfs als zij ervoor kiezen om in een [joodse] nederzetting op de Westelijke Jordaanoever te wonen, die niet formeel bij het soevereine grondgebied van Israel is gevoegd.

Niet-joden daarentegen hebben geen recht op een wettelijke status in door Israel gecontroleerde gebieden. Het toekennen van de status wordt bijna volledig overgelaten aan het oordeel van ambtenaren – de minister van Binnenlandse Zaken (binnen het soevereine Israel) of de militaire commandant (in de Bezette Gebieden). Ondanks dit officiële onderscheid blijft het basisprincipe hetzelfde: Palestijnen die in andere landen wonen, kunnen niet emigreren naar het gebied tussen de Jordaan en de Middellandse Zee, zelfs niet als zij, hun ouders of hun grootouders daar geboren zijn en er gewoond hebben. De enige manier waarop Palestijnen kunnen migreren naar gebieden die door Israel worden gecontroleerd, is door te trouwen met een Palestijn die daar al woont – als staatsburger, ingezetene of onderdaan – en door aan een reeks voorwaarden te voldoen en Israelische goedkeuring te krijgen.

Israel belemmert niet alleen de Palestijnse immigratie, maar verhindert ook de verhuizing van Palestijnen tussen de eenheden, indien de verhuizing – in de ogen van het regime – hun status zou opwaarderen. Zo kunnen Palestijnse burgers van Israel of inwoners van Oost-Jeruzalem gemakkelijk verhuizen naar de Westelijke Jordaanoever – hoewel zij daarbij hun rechten en [verblijfs]status op het spel zetten. Palestijnen in de Bezette Gebieden kunnen het Israelisch staatsburgerschap niet verkrijgen en niet verhuizen naar Israelisch soeverein gebied, behalve in zeer uitzonderlijke gevallen die afhankelijk zijn van de goedkeuring van Israelische functionarissen.

Israels beleid inzake gezinshereniging illustreert dit beginsel [dat aan immigratie ten grondslag ligt]. Jarenlang heeft het regime talrijke obstakels opgeworpen voor gezinnen waarvan de beide echtgenoten in een andere geografische eenheid wonen. In de loop der tijd heeft dit Palestijnen die met een Palestijn in een andere eenheid trouwen, belet en vaak verhinderd om in die eenheid een [verblijfs] status te verwerven. Als gevolg van dit beleid zijn tienduizenden gezinnen niet in staat gesteld om samen te leven. Wanneer de ene echtgenoot in de Strook van Gaza woont, staat Israel toe dat het gezin daar samenwoont. Maar wanneer een van de echtgenoten op de Westelijke Jordaanoever woont, eist Israel dat het echtpaar permanent naar Gaza verhuist. In 2003 nam de Knesset een tijdelijk decreet aan – dat nog altijd van kracht is – dat verbiedt dat het Israelische staatsburgerschap, dan wel permanent verblijf wordt verleend aan Palestijnen uit de Bezette Gebieden die met een Israelische staatsburger trouwen [een Palestijn en hypothetisch een jood; red.] – anders dan in het geval van staatsburgers uit andere landen. In uitzonderlijke gevallen – en op basis van goedkeuring door de minister van Binnenlandse Zaken – kunnen Palestijnen van de Westelijke Jordaanoever die met een Israelische staatsburger trouwen, in Israel een [verblijfs] status krijgen, die echter slechts tijdelijk is en die hun geen recht op sociale voorzieningen geeft.

Israel ondermijnt ook het recht van Palestijnen in de Bezette Gebieden– met inbegrip van Oost-Jeruzalem – om te blijven wonen waar zij zijn geboren. Sinds 1967 heeft Israel de status van ongeveer 250.000 Palestijnen op de Westelijke Jordaanoever (inclusief Oost-Jeruzalem) en in de Strook van Gaza ingetrokken, in sommige gevallen op grond van het feit dat zij meer dan drie jaar in het buitenland hadden gewoond. Hiertoe behoren duizenden inwoners van Oost-Jeruzalem die slechts enkele kilometers ten oosten van hun woonplaats vandaan zijn verhuisd naar delen van de Westelijke Jordaanoever die niet officieel zijn geannexeerd. Al deze personen zijn beroofd van het recht om terug te keren naar hun woonhuizen en families, waar zij geboren en getogen zijn.

B. confiscatie van grond ten behoeve van joden terwijl Palestijnen in enclaves worden samengepakt

Israel voert een beleid van 'verjoodsing' ('judaïsering') van het gebied, gebaseerd op de opvatting dat grond een hulpbron is die vrijwel uitsluitend bedoeld is om de joodse bevolking ten goede te komen. Grond wordt gebruikt om bestaande joodse gemeenschappen te ontwikkelen en uit te breiden en nieuwe gemeenschappen te bouwen, terwijl Palestijnen worden onteigend en in kleine, overvolle enclaves worden samengepakt. Dit beleid wordt sinds 1948 gevoerd met betrekking tot grond binnen soeverein Israelisch grondgebied en sinds 1967 toegepast op Palestijnen in de Bezette Gebieden. In 2018 werd het onderliggende beginsel verankerd in de Basiswet: Israel - de Natie-Staat van het Joodse Volk, waarin wordt bepaald dat 'de Staat de ontwikkeling van joodse nederzettingen als een nationale waarde beschouwt en actie zal ondernemen om de vestiging en versterking van dergelijke nederzettingen aan te moedigen en te bevorderen'.

Binnen zijn soevereine grondgebied heeft Israel discriminerende wetten uitgevaardigd, vooral de wet op eigendommen van personen zonder wettige verblijfplaats [de Wet op het Eigendomsrecht van Afwezigen; red.], die het land in staat stelde om veel Palestijnse grond te onteigenen, waaronder miljoenen *dunams* in gemeenschappen waarvan de bewoners in 1948 werden verdreven of zijn gevlucht. Zij mochten nadien niet meer terugkeren. Israel heeft ook de gebieden die zijn toegewezen aan Palestijnse gemeenschappen en gemeenteraden aanzienlijk verkleind, waarmee deze nog slechts toegang hebben tot zo'n 3 procent van het totale grondgebied van het land. Dit toegewezen deel is geheel volgebouwd. Als gevolg daarvan staat nu meer dan 90 procent van Israels soevereine grondgebied onder staatscontrole.

Israel heeft deze grond gebruikt om honderden gemeenschappen voor joodse burgers te bouwen – en geen enkele voor Palestijnse staatsburgers. Uitzondering vormt een handvol steden en dorpen die zijn gebouwd om de bedoeïenenbevolking bijeen te drijven, nadat zij eerst van de meeste eigendomsrechten was beroofd. Het grootste deel van de grond

waarop vroeger bedoeïenen woonden, is onteigend en geregistreerd als staatsgrond. Veel bedoeïenengemeenschappen zijn gedefinieerd als 'niet-erkend' en hun bewoners als 'indringers'. Op grond die van oudsher door bedoeïenen werd bewoond, heeft Israel gemeenschappen gebouwd die alleen voor joden bestemd zijn.

Het Israelische regime legt binnen zijn soevereine grondgebied strenge beperkingen op aan de bouw en ontwikkeling van de weinige grond die nog resteert in Palestijnse gemeenschappen. Het stelt ook geen *master*-plannen op die de behoeften van de bevolking weerspiegelen en houdt het rechtsgebied van deze gemeenschappen, ondanks de bevolkingsgroei, vrijwel ongewijzigd. Het resultaat is kleine, overvolle enclaves waar de bewoners geen andere keuze hebben dan zonder vergunning te bouwen.

Israel heeft verder een wet aangenomen die gemeenschappen met toelatingscommissies – honderden verspreid over het hele land – toestaat Palestijnse aanvragen [tot vestiging] te weigeren op grond van 'culturele onverenigbaarheid'. Hierdoor wordt het Palestijnse staatsburgers in feite onmogelijk gemaakt in gemeenschappen te wonen die voor joden zijn bestemd. Officieel kan elke Israelische staatsburger in elke stad van het land wonen. De praktijk wijst uit dat slechts 10 procent van de Palestijnse staatsburgers meer verspreid woont. Zelfs dan worden zij gewoonlijk verbannen naar aparte wijken wegens gebrek aan onderwijsfaciliteiten, religieuze en andere diensten, de onbetaalbaar hoge kosten om een huis te kopen in andere delen van de stad, dan wel discriminerende praktijken bij de verkoop van grond en woonhuizen.

Het regime heeft sinds 1967 hetzelfde ordeningsprincipe toegepast op de Westelijke Jordaanoever (met inbegrip van Oost-Jeruzalem). Honderdduizenden *dunams* – waaronder landbouw- en weidegrond – zijn onder verschillende voorwendselen van Palestijnse onderdanen afgenomen en onder meer gebruikt om er [joodse] nederzettingen op te vestigen en uit te breiden, met inbegrip van woonwijken, landbouwgrond en industriezones. Alle [joodse] nederzettingen zijn gesloten militaire zones die Palestijnen zonder vergunning niet mogen betreden. Tot dusver heeft Israel ruim 280 nederzettingen op de Westelijke Jordaanoever (Oost-Jeruzalem inbegrepen) gevestigd, waar inmiddels ruim 600.000 joden wonen. Meer grond is in beslag genomen voor de aanleg van honderden kilometers ringwegen ten behoeve van de [joodse] kolonisten.

Israel heeft voor de Palestijnen op de Westelijke Jordaanoever een apart planningssysteem ingesteld, dat vooral bedoeld is om bouw en ontwikkeling te verhinderen. Grote stukken grond mogen niet worden bebouwd omdat deze zijn benoemd tot staatsgrond, schietzone, natuurreservaat of nationaal park. De Israelische autoriteiten zien er voorts vanaf om adequate *master*-plannen op te stellen waarin rekening wordt gehouden met de huidige en toekomstige behoeften van de Palestijnse gemeenschappen op de weinige grond die voor hen is overgebleven. Het afzonderlijke planningssysteem is gericht op het slopen van bouwwerken die zonder vergunning zijn gebouwd – ook hier bij gebrek aan keuze. Dit alles heeft tot gevolg dat de Palestijnen opgesloten zitten in tientallen dichtbevolkte enclaves, terwijl ontwikkeling daarbuiten – of het nu gaat om woningen of openbaar gebruik, met inbegrip van infrastructuur – vrijwel volledig verboden is.

C. beperking van de bewegingsvrijheid van de Palestijnen

Israel staat zijn joodse en Palestijnse staatsburgers en ingezetenen toe zich vrij door het hele gebied te verplaatsen. Uitzonderingen zijn het verbod om de Strook van Gaza binnen te gaan – die het als 'vijandelijk gebied' bestempelt – en het (meestal formele) verbod om gebieden binnen te gaan die formeel onder de verantwoordelijkheid van de PNA vallen ('A-Gebied'). In uitzonderlijke gevallen mogen Palestijnse staatsburgers of inwoners de Strook van Gaza wel in- en uitreizen. Israelische staatsburgers kunnen te allen tijde het land verlaten en weer inreizen. Inwoners van Oost-Jeruzalem daarentegen hebben geen Israelisch paspoort en langdurige afwezigheid kan leiden tot intrekking van de [verblijfs]status.

Israel beperkt routinematig de bewegingsvrijheid van Palestijnen in de Bezette Gebieden en verbiedt hen in het algemeen zich tussen de diverse geografische eenheden te verplaatsen. Palestijnen van de Westelijke Jordaanoever die Israel, Oost-Jeruzalem of de Strook van Gaza willen binnenkomen, moeten bij de Israelische autoriteiten daartoe een aanvraag indienen. In Gaza dat sinds 2007 aan een blokkade onderworpen is, zit de hele bevolking gevangen, omdat Israel vrijwel elke beweging erin of eruit verbiedt – behalve in uitzonderlijke gevallen die het als humanitair bestempelt. Palestijnen die de Strook van Gaza willen verlaten of Palestijnen van andere geografische eenheden die Gaza willen inreizen, moeten daartoe eveneens een speciale vergunning bij de Israelische autoriteiten aanvragen. De vergunningen worden mondjesmaat afgegeven en kunnen alleen worden verkregen via een strikt willekeurig mechanisme – oftewel het vergunningenstelsel – dat geen transparantie en duidelijke regels kent. Israel beschouwt elke vergunning die aan een Palestijn wordt verstrekt als een gunst en niet als de invulling van een verworven recht.

Op de Westelijke Jordaanoever controleert Israel alle routes tussen de Palestijnse enclaves. Dit stelt het leger in staat naar believen vliegende *checkpoints* op te zetten, toegangspunten tot dorpen af te sluiten, wegen te blokkeren en de doorgang door *checkpoints* te blokkeren. Voorts heeft Israel de Muur op de Westelijke Jordaanoever gebouwd en Palestijnse grond – waaronder landbouwgrond die tussen de Muur en de Groene Lijn ingesloten ligt – aangewezen als 'Seam Zone' [vrij vertaald grenszone; red.]. Palestijnen op de Westelijke Jordaanoever mogen deze zone niet zomaar betreden en zijn onderworpen aan het eerdergenoemde vergunningenstelsel.

Palestijnen in de Bezette Gebieden hebben Israelische toestemming nodig om naar het buitenland te reizen. In de regel staat Israel hun niet toe daarbij gebruik te maken van de Internationale Luchthaven Ben Goerion, die binnen zijn soevereine grondgebied ligt. Palestijnen van de Westelijke Jordaanoever moeten via de internationale luchthaven van Jordanië vliegen – maar kunnen dat alleen doen wanneer Israel hun toestaat de grens met Jordanië te passeren. Elk jaar weigert Israel – zonder nadere toelichting – duizenden vergunningen daartoe. Palestijnen uit Gaza moeten via de door Egypte gecontroleerde grensovergang Rafah reizen – als deze al opengesteld is en de Egyptische autoriteiten hen doorlaten – waarna zij de lange reis via Egyptisch grondgebied kunnen ondernemen. Bij uitzondering staat Israel inwoners van Gaza toe om, in een geëscorteerde pendelbus, via zijn soevereine grondgebied de Wes-

telijke Jordaanoever te bereiken en vandaar verder te reizen naar Jordanië of naar een verder weg gelegen bestemming.

D. ontzegging van het recht van Palestijnen op politieke participatie

Evenals hun joodse tegenhangers kunnen Palestijnse staatsburgers van Israel politieke actie ondernemen om hun belangen te bevorderen, waaronder het uitbrengen van hun stem of om zich verkiesbaar te stellen. Zij kunnen vertegenwoordigers kiezen, partijen oprichten of zich bij bestaande partijen aansluiten. Palestijnse verkozenen worden echter voortdurend belasterd – een sentiment dat door prominente politieke figuren wordt uitgedragen – en het recht van Palestijnse staatsburgers op politieke participatie ligt voortdurend onder vuur.

De ruwweg vijf miljoen Palestijnen die in de Bezette Gebieden wonen, kunnen niet deelnemen aan het politieke systeem dat hun leven regelt en hun toekomst bepaalt. Theoretisch zijn de meeste Palestijnen stemgerechtigd voor de verkiezingen van de PNA. Maar omdat de bevoegdheden van de PNA beperkt zijn, zou – zelfs als er regelmatig verkiezingen zouden worden gehouden (de laatste waren in 2006) – het Israelische regime nog steeds het leven van de Palestijnen beheersen, omdat het belangrijke aspecten van het bestuur in de Bezette Gebieden in handen houdt. Dit omvat de controle over immigratie, het bevolkingsregister, ruimtelijke ordening en grondbeleid, water, communicatie-infrastructuur, in- en export en de militaire controle over het land, de zee en het luchtruim.

In Oost-Jeruzalem zitten de Palestijnen aan alle kanten klem. Als permanente inwoners van Israel mogen zij wel stemmen bij verkiezingen voor de gemeenteraad, maar bij die voor het parlement [Knesset]. Tegelijk maakt Israel het voor hen moeilijk om deel te nemen aan verkiezingen voor de PNA.

Politieke participatie houdt meer in dan stemmen of zich verkiesbaar stellen. Israel ontzegt de Palestijnen ook politieke rechten – zoals de vrijheid van meningsuiting en de vrijheid van vereniging. Deze rechten stellen mensen in staat kritiek uit te oefenen op regimes, tegen het gevoerde beleid te protesteren, verenigingen op te richten om hun ideeën uit te dragen en in het algemeen te werken aan het bevorderen van sociale en politieke verandering.

Een reeks wetten, zoals de anti-BDS-wet en de Nakba-wet, heeft de vrijheid van [ook joodse] Israeli's beperkt om kritiek te leveren op het beleid ten aanzien van Palestijnen in het hele gebied. Palestijnen in de Bezette Ge-

bieden worden met nog sterkere beperkingen geconfronteerd. Zij mogen niet demonstreren, veel verenigingen zijn verboden en bijna elke politieke uitlating wordt beschouwd als opruiing. Deze beperkingen worden nauwgezet gehandhaafd door de militaire rechtbanken, die door de jaren heen honderdduizenden Palestijnen gevangen hebben gezet en een sleutelrol spelen bij de handhaving van de bezetting. In Oost-Jeruzalem probeert Israel elke sociale, culturele of politieke activiteit te verhinderen die op enigerlei wijze met de PNA in verband wordt gebracht.

De opdeling van de ruimte belemmert een eensgezinde Palestijnse strijd tegen het Israelische beleid. De verschillen in wetten, procedures en rechten tussen de geografische eenheden en de draconische bewegingsbeperkingen hebben de Palestijnen in verscheidene groepen opgedeeld. Deze fragmentatie helpt Israel niet alleen de joodse suprematie te bevorderen, maar dwarsboomt ook kritiek en verzet.

Nee tegen apartheid: dat is onze strijd

Het Israelische regime dat het grondgebied tussen de Jordaan en de Middellandse Zee geheel controleert, wil de joodse suprematie in het hele gebied bevorderen en versterken. Daartoe heeft het het gebied in verschillende eenheden verdeeld, elk met een andere reeks rechten voor de Palestijnen – en steeds inferieur aan de rechten van de joden. Als onderdeel van dit beleid worden de Palestijnen vele rechten ontzegd, waaronder het recht op zelfbeschikking.

Dit beleid wordt op verschillende manieren bevorderd. Israel heeft de ruimte demografisch geconstrueerd door middel van wetten en verordeningen die elke jood ter wereld of zijn verwanten in staat stellen het Israelische staatsburgerschap te verkrijgen, maar die de Palestijnen deze mogelijkheid vrijwel volledig ontzeggen. Het heeft het hele gebied fysiek gemanipuleerd door miljoenen *dunams* grond te confisqueren en daarop uitsluitend voor joden bestemde gemeenschappen te stichten, terwijl het de Palestijnen in kleine enclaves samendrijft. De vrijheid om zich te bewegen wordt voor Palestijnse onderdanen heel gericht ingeperkt en door politieke manipulatie worden miljoenen Palestijnen uitgesloten van deelname aan processen die hun leven en toekomst bepalen, terwijl zij onder militaire bezetting blijven.

Een regime dat wetten, praktijken en georganiseerd geweld gebruikt om de suprematie van de ene over de andere groep te verstevigen, is een apartheidsregime. De Israelische apartheid die de suprematie van de joden over de Palestijnen bevordert, is niet in één dag of uit één enkele toespraak ontstaan. Het is een proces dat geleidelijk aan meer geïnstitutionaliseerd en expliciet is geworden met mechanismen die mettertijd in de wet zijn vastgelegd en in de praktijk zijn doorgevoerd om de joodse suprematie te bevorderen. Deze opeenstapeling van maatregelen, hun alomtegenwoordigheid in wetgeving en politieke praktijk, en de publieke en gerechtelijke steun die zij krijgen – dit alles vormt de basis voor onze conclusie dat aan het criterium om het Israelische regime als een apartheidsregime te bestempelen, is voldaan.

Als het zo is dat dit regime zich over een periode van vele jaren heeft ontwikkeld, waarom dan dit document pas in 2021 ? Wat is er veranderd ? De laatste jaren zijn de motivatie en de bereidheid van Israelische functionarissen en instellingen om de joodse suprematie in de wet vast te leggen en hun bedoelingen openlijk kenbaar te maken, toegenomen. De uitvaardiging van de Basiswet: Israel - de Natiestaat van het Joodse Volk en het verklaarde plan om delen van de Westelijke Jordaanoever formeel te annexeren, hebben de façade neergehaald waaraan Israel jarenlang heeft gewerkt om die overeind te houden.

De Basiswet van de Joodse Natie-Staat die in 2018 is uitgevaardigd, verankert het zelfbeschikkingsrecht van het Joodse volk met uitsluiting van alle anderen. Zij stelt vast dat het onderscheid tussen joden in Israel (en elders in de wereld) en niet-joden fundamenteel en legitiem is. Op basis van dit onderscheid staat de wet geïnstitutionaliseerde discriminatie ten gunste van joden toe op het gebied van vestiging, huisvesting, grondontwikkeling, burgerschap, taal en cultuur. Het is waar dat het Israelische regime ook voordien deze beginselen grotendeels heeft gevolgd. Maar de joodse suprematie is inmiddels verankerd in de Basiswet, waardoor het een bindend grondwettelijk beginsel is gewor-

den – in tegenstelling tot gewone wetgeving of praktijken van autoriteiten die kunnen worden aangevochten. Dit geeft alle staatsinstellingen het signaal dat zij niet alleen de joodse suprematie in het gehele gebied onder Israelisch gezag kúnnen, maar ook moéten bevorderen.

Israels plan om delen van de Westelijke Jordaanoever formeel te annexeren overbrugt ook de kloof tussen de officiële status van de Bezette Gebieden, die gepaard gaat met holle retoriek over onderhandelingen over de toekomst ervan, en het feit dat Israel het grootste deel van de Westelijke Jordaanoever in feite al lang geleden heeft geannexeerd. Israel heeft geen gevolg gegeven aan zijn aankondigingen inzake formele annexatie na 1 juli 2020 en verscheidene functionarissen hebben sindsdien tegenstrijdige verklaringen over het plan naar buiten gebracht. Ongeacht hoe en wanneer Israel de een of andere vorm van formele annexatie doorvoert, zijn intentie om permanente controle over het hele gebied te krijgen, is inmiddels openlijk door de hoogste functionarissen van de staat uitgesproken.

De beweegredenen van het Israelische regime en de maatregelen om deze ten uitvoer te leggen, doen denken aan het Zuid-Afrikaanse regime dat de suprematie van blanke burgers trachtte te handhaven, gedeeltelijk door de bevolking op te delen in klassen en subklassen en aan elk daarvan verschillende rechten toe te kennen. Er zijn natuurlijk verschillen tussen de twee regimes. Zo was de verdeling in Zuid-Afrika gebaseerd op ras en huidskleur, terwijl die in Israel gebaseerd is op nationaliteit en etniciteit. Segregatie in Zuid-Afrika kwam eveneens tot uiting in de openbare ruimte in de vorm van een gecontroleerde, formele scheiding in de openbare ruimte tussen mensen op basis van huidskleur – een mate van zichtbaarheid die Israel gewoonlijk vermijdt. Apartheid in het publieke *discours* en in het internationaal recht houdt echter geen exacte kopie van het voormalige Zuid-Afrikaanse regime in. Want geen regime zal ooit identiek aan een ander regime zijn. 'Apartheid' is al lang een onafhankelijke term die in internationale verdragen is verankerd en verwijst naar het organiserende principe van een regime: het systematisch bevorderen van de dominantie van de ene over de andere groep en het werken aan de bestendiging daarvan.

Het Israelische regime hoeft niet te verklaren dat het een apartheidsregime is om als zodanig te worden gedefinieerd, noch is het relevant dat vertegenwoordigers van de staat in het algemeen verklaren dat Israel een democratie is. Apartheid wordt niet gedefinieerd op basis van verklaringen, maar door de praktijk. Hoewel Zuid-Afrika zichzelf in 1948 tot apartheidsregime verklaarde, valt niet te verwachten dat andere staten dit voorbeeld zullen volgen, gezien de repercussies in het verleden. De reactie van de meeste landen op Zuid-Afrika's apartheid zal deze afschrikken om zelf over te gaan tot de invoering van een soortgelijk regime. Het is daarbij duidelijk dat wat in 1948 mogelijk was, vandaag de dag niet langer mogelijk is, zowel juridisch als wat de publieke opinie betreft.

Hoe pijnlijk het ook is om de realiteit onder ogen te zien, het is nog veel pijnlijker om onder een laars te leven. De hier beschreven harde realiteit kan verder verslechteren wanneer nieuwe praktijken worden ingevoerd – met of zonder begeleidende wetgeving. Niettemin, mensen hebben dit regime gecreëerd, kunnen dat nog erger maken, maar zij kunnen er ook aan werken om het te vervangen. De hoop daarop is de drijvende kracht achter onze stellingname. Hoe kunnen mensen onrecht bestrijden wanneer zij dit niet eerst benoemen ? Apartheid is het organiserende principe. Dit erkennen betekent niet dat men opgeeft. Integendeel: het is een oproep tot verandering.

Vechten voor een toekomst die gebaseerd is op naleving van mensenrechten, op vrijheid en rechtvaardigheid is vooral nu van cruciaal belang. Er zijn hier – tussen de Jordaan en de Middellandse Zee – verschillende politieke wegen naar een rechtvaardige toekomst. Eerst moeten wij er echter allemaal voor kiezen om nee tegen apartheid te zeggen.

B'Tselem (Hebreeuws voor In het Beeld van) is de meest vooraanstaande Israelische mensenrechtenorganisatie, gevestigd in Jeruzalem

vertaling: Nederlands Palestina Komitee

BIJLAGE 1

The Declaration of the Establishment of the State of Israel (1948)

Provisional Government of Israel

The Land of Israel was the birthplace of the Jewish people. Here their spiritual, religious and political identity was shaped. Here they first attained to statehood, created cultural values of national and universal significance and gave to the world the eternal Book of Books.

After being forcibly exiled from their land, the people kept faith with it throughout their Dispersion and never ceased to pray and hope for their return to it and for the restoration in it of their political freedom.

Impelled by this historic and traditional attachment, Jews strove in every successive generation to re-establish themselves in their ancient homeland. In recent decades they returned in their masses. Pioneers, defiant returnees, and defenders, they made deserts bloom, revived the Hebrew language, built villages and towns, and created a thriving community controlling its own economy and culture, loving peace but knowing how to defend itself, bringing the blessings of progress to all the country's inhabitants, and aspiring towards independent nationhood.

In the year 5657 (1897), at the summons of the spiritual father of the Jewish State, Theodore Herzl, the First Zionist Congress convened and proclaimed the right of the Jewish people to national rebirth in its own country.

This right was recognized in the Balfour Declaration of the 2nd November, 1917, and re-affirmed in the Mandate of the League of Nations which, in particular, gave international sanction to the historic connection between the Jewish people and Eretz-Israel and to the right of the Jewish people to rebuild its National Home.

The catastrophe which recently befell the Jewish people - the massacre of millions of Jews in Europe - was another clear demonstration of the urgency of solving the problem of its homelessness by re-establishing in Eretz-Israel the Jewish State, which would open the gates of the homeland wide to every Jew and confer upon the Jewish people the status of a fully privileged member of the community of nations.

Survivors of the Nazi holocaust in Europe, as well as Jews from other parts of the world, continued to migrate to Eretz-Israel, undaunted by difficulties, restrictions and dangers, and never ceased to assert their right to a life of dignity, freedom and honest toil in their national homeland.

In the Second World War, the Jewish community of this country contributed its full share to the struggle of the freedom- and peace-loving nations against the forces of Nazi wickedness and, by the blood of its soldiers and its war effort, gained the right to be reckoned among the peoples who founded the United Nations.

On the 29th November, 1947, the United Nations General Assembly passed a resolution calling for the establishment of a Jewish State in Eretz-Israel; the General Assembly required the inhabitants of Eretz-Israel to take such steps as were necessary on their part for the implementation of that resolution. This recognition by the United Nations of the right of the Jewish people to establish their State is irrevocable.

This right is the natural right of the Jewish people to be masters of their own fate, like all other nations, in their own sovereign State.

Accordingly we, members of the People's Council, representatives of the Jewish Community of Eretz-Israel and of the Zionist Movement, are here assembled on the day of the termination of the British Mandate over Eretz-Israel and, by virtue of our natural and historic right and on the strength of the resolution of the United Nations General Assembly, hereby **declare the establishment of a Jewish state in Eretz-Israel, to be known as the State of Israel** [bold added].

We declare that, with effect from the moment of the termination of the Mandate being tonight, the eve of Sabbath, the 6th Iyar, 5708 (15th May, 1948), until the establishment of the elected, regular authorities of the State in accordance with the Constitution which shall be adopted by the Elected Constituent Assembly not later than the 1st October 1948, **the People's Council** shall act as a Provisional Council of State, and its executive organ, the People's Administration, **shall be the Provisional Government of the Jewish State, to be called 'Israel'** [bold added].

The State of Israel will be open for Jewish immigration and for the Ingathering of the Exiles [bold added]; it will foster the development of the country for the benefit of all its inhabitants; it will be based on freedom, justice and peace as envisaged by the prophets of Israel; it will ensure complete equality of social and political rights to all its inhabitants irrespective of religion, race or sex; it will guarantee freedom of religion, conscience, language, education and culture; it will safeguard the Holy Places of all religions; and it will be faithful to the principles of the Charter of the United Nations.

The State of Israel is prepared to cooperate with the agencies and representatives of the United Nations in implementing the resolution of the General Assembly of the 29th November, 1947, and will take steps to bring about the economic union of the whole of Eretz-Israel.

We appeal to the United Nations to assist the Jewish people in the building-up of its State and to receive the State of Israel into the community of nations.

We appeal – in the very midst of the onslaught launched against us now for months – to the Arab inhabitants of the State of Israel to preserve peace and participate in the upbuilding of the State on the basis of full and equal citizenship and due representation in all its provisional and permanent institutions.

We extend our hand to all neighbouring states and their peoples in an offer of peace and good neighbourliness, and appeal to them to establish bonds of cooperation and mutual help with **the sovereign Jewish people settled in its own land** [bold added]. The State of Israel is prepared to do its share in a common effort for the advancement of the entire Middle East.

We appeal to the Jewish people throughout the Diaspora to rally round the Jews of Eretz-Israel in the tasks of immigration and upbuilding and to stand by them in the great struggle for the realization of the age-old dream - the redemption of Israel [bold added].

Placing our trust in the Almighty, we affix our signatures to this proclamation at this session of the provisional Council of State, on the soil of the Homeland, in the city of Tel-Aviv, on this Sabbath eve, the 5th day of Iyar, 5708 (14th May, 1948).
David Ben-Gurion

co-signed by:

Daniel Auster Mordekhai Bentov Yitzchak Ben Zvi Eliyahu Berligne Fritz Bernstein Rabbi Wolf Gold Meir Grabovsky Yitzchak Gruenbaum Dr. Abraham Granovsky Eliyahu Dobkin Meir Wilner-Kovner Zerach Wahrhaftig Herzl Vardi Rachel Cohen Rabbi Kalman Kahana Saadia Kobashi Rabbi Yitzchak Meir Levin Meir David Loewenstein Zvi Luria Golda Myerson Nachum Nir Zvi Segal Rabbi Yehuda Leib Hacohen Fishman David Zvi Pinkas Aharon Zisling Moshe Kolodny Eliezer Kaplan Abraham Katznelson Felix Rosenblueth David Remez Berl Repetur Mordekhai Shattner Ben Zion Sternberg Bekhor Shitreet Moshe Shapira Moshe Shertok

Source: Official Gazette: Number 1; Tel Aviv, 5 Iyar 5708, 14.5.1948, Page 1

BIJLAGE 2

International Convention on the Suppression and Punishment of the Crime of Apartheid (1976)

G.A. [General Assembly] res. 3068 (XXVIII)), 28 U.N. GAOR Supp. (No. 30) at 75, U.N. Doc. A/9030 (1974), 1015 U.N.T.S. 243, entered into force July 18, 1976

[...]

Article I
1. The States Parties to the present Convention declare that apartheid is a crime against humanity and that inhuman acts resulting from the policies and practices of apartheid and similar policies and practices of racial segregation and discrimination, as defined in article II of the Convention, are crimes violating the principles of international law, in particular the purposes and principles of the Charter of the United Nations, and constituting a serious threat to international peace and security.

[...]

Article II
For the purpose of the present Convention, the term 'the crime of apartheid', which shall include similar policies and practices of racial segregation and discrimination as practised in southern Africa, shall apply to the following **inhuman acts committed for the purpose of establishing and maintaining domination by one racial group of persons over any other racial group of persons and systematically oppressing them** [bold added]:

(a) Denial to a member or members of a racial group or groups of the right to life and liberty of person:

(i) By murder of members of a racial group or groups;

(ii) By the infliction upon the members of a racial group or groups of serious bodily or mental harm, by the infringement of their freedom or dignity, or by subjecting them to torture or to cruel, inhuman or degrading treatment or punishment;

(iii) By arbitrary arrest and illegal imprisonment of the members of a racial group or groups;

(b) Deliberate imposition on a racial group or groups of living conditions calculated to cause its or their physical destruction in whole or in part;

(c) Any legislative measures and other measures calculated to prevent a racial group or groups from participation in the political, social, economic and cultural life of the country and the deliberate creation of conditions preventing the full development of such a group or groups, in particular by denying to members of a racial group or groups basic human rights and freedoms, including the right to work, the right to form recognized trade unions, the right to education, the right to leave and to return to their country, the right to a nationality, the right to freedom of movement and residence, the right to freedom of opinion and expression, and the right to freedom of peaceful assembly and association;

d) Any measures including legislative measures, designed to divide the population along racial lines by the creation of separate reserves and ghettos for the members of a racial group or groups, the prohibition of mixed marriages among members of various racial groups, the expropriation of landed property belonging to a racial group or groups or to members thereof;

(e) Exploitation of the labour of the members of a racial group or groups, in particular by submitting them to forced labour;

(f) Persecution of organizations and persons, by depriving them of fundamental rights and freedoms, because they oppose apartheid.
[...]

source: United Nations

Rome Statute of the International Criminal Court (1998)

Article 7

Crimes against humanity

1. For the purpose of this Statute, 'crime against humanity' means any of the following acts when committed as part of a widespread or systematic attack directed against any civilian population, with knowledge of the attack:

(a) Murder;

(b) Extermination;

(c) Enslavement;

(d) Deportation or forcible transfer of population;

(e) Imprisonment or other severe deprivation of physical liberty in violation of fundamental rules of international law;

(f) Torture;

(g) Rape, sexual slavery, enforced prostitution, forced pregnancy, enforced sterilization, or any other form of sexual violence of comparable gravity;

(h) Persecution against any identifiable group or collectivity on political, racial, national, ethnic, cultural, religious, gender as defined in paragraph 3, or other grounds that are universally recognized as impermissible under international law, in connection with any act referred to in this paragraph or any crime within the jurisdiction of the Court;

(i) Enforced disappearance of persons;

(j) **The crime of apartheid** [bold added];

(k) Other inhumane acts of a similar character intentionally causing great suffering, or serious injury to body or to mental or physical health.

2. For the purpose of paragraph 1:

(a) 'Attack directed against any civilian population' means a course of conduct involving the multiple commission of acts referred to in paragraph 1 against any civilian population, pursuant to or in furtherance of a State or organizational policy to commit such attack;

(b) 'Extermination' includes the intentional infliction of conditions of life, inter alia the deprivation of access to food and medicine, calculated to bring about the destruction of part of a population;

(c) 'Enslavement' means the exercise of any or all of the powers attaching to the right of ownership over a person and includes the exercise of such power in the course of trafficking in persons, in particular women and children;

(d) 'Deportation or forcible transfer of population' means forced displacement of the persons concerned by expulsion or other coercive acts from the area in which they are lawfully present, without grounds permitted under international law;

(e) 'Torture' means the intentional infliction of severe pain or suffering, whether physical or mental, upon a person in the custody or under the control of the accused; except that torture shall not include pain or suffering arising only from, inherent in or incidental to, lawful sanctions;

(f) 'Forced pregnancy' means the unlawful confinement of a woman forcibly made pregnant, with the intent of affecting the ethnic composition of any population or carrying out other grave violations of international law. This definition shall not in any way be interpreted as affecting national laws relating to pregnancy;

(g) 'Persecution' means the intentional and severe deprivation of fundamental rights contrary to international law by reason of the identity of the group or collectivity;

(h) **'The crime of apartheid'** [bold added] means inhumane acts of a character similar to those referred to in paragraph 1, **committed in the context of an institutionalized regime of systematic oppression and domination by one racial group over any other racial group or groups and committed with the intention of maintaining that regime** [bold added];

(i) 'Enforced disappearance of persons' means the arrest, detention or abduction of persons by, or with the authorization, support or acquiescence of, a State or a political organization, followed by a refusal to acknowledge that deprivation of freedom or to give information on the fate or whereabouts of those persons, with the intention of removing them from the protection of the law for a prolonged period of time.

3. For the purpose of this Statute, it is understood that the term 'gender' refers to the two sexes, male and female, within the context of society. The term 'gender' does not indicate any meaning different from the above.

DONE at Rome, this 17th day of July 1998

source: https://legal.un.org/

BIJLAGE 3

Adalah – discriminatory laws in Israel [65+ laws]

Adalah – The Legal Center for Arab Minority Rights in Israel

For the details of the laws: www.adalah.org/en/law/index

Adalah (Arabic for Justice) is an independent human rights organization and legal center in Israel. Established in November 1996, it works to promote and defend the rights of Palestinian Arab citizens of Israel, 1.7 million people, or 20 percent of the population, as well as Palestinians living in the Occupied Palestinian Territory (OPT).

Adalah seeks to achieve equal individual and collective rights for Palestinian citizens of Israel and to defend against gross human rights violations against Palestinian residents of the OPT.

Adalah - Haifa, Israel

Name	Law Type Id	Law Status	Year
'Stop-and-Frisk' Law - Amendment No. 5 to the Power for Maintaining Public Security Law	Civil and Political Rights	Active	2016
'Anti-Terror' (Counter-Terrorism) Law	Criminal Law and ProceduresCivil and Political RightsFreedom of Association	Active	2016
'Expulsion of MKs' Law - Amendment No. 44 to Basic Law: Knesset	Civil and Political RightsPolitical Participation	Active	2016
NGO 'Funding Transparency' Law	Freedom of Association	Active	2016
Mandatory minimum sentences for convicted stone-throwers - Amendment No. 120 to the Israeli Penal Code	Criminal Law and Procedures	Active	2015
Revoking child allowances from parents of children convicted of security offenses - Amendment No. 163 to the National Insurance Act	Economic Rights	Active	2015
Fines on parents of stone-throwers - Amendment No. 20 to the Youth (Care and Supervision) Law	Criminal Law and Procedures	Active	2015
Order stripping essential procedural safeguards from 'security' detainees - Amendment No. 4 to the Criminal Procedure Law (Detainee Suspected of Security Offence) (Temporary Order)	Criminal Law and Procedures	Active	2015
Increased Governance and Raising the Qualifying Election Threshold – Bill to Amend Basic Law: The Government (1160)	Political Participation	Active	2014

Name	Law Type Id	Law Status	Year
Civil Wrongs Law - Amendment No. 8 (Liability of the State)	1967 Occupied Territories	Active	2012
Criminal Procedure Law - Interrogating Suspects - Amendment No. 6	Criminal Law and Procedures	Active	2012
Income Tax Ordinance - Amendment No. 191	1967 Occupied Territories	Active	2012
Israeli Prisons Ordinance Amendment No. 43 - Prisoner-Attorney Meetings	Criminal Law and Procedures	Active	2012
Israeli Prisons Ordinance - Amendment No. 40 (Meetings with Lawyers)	Criminal Law and Procedures	Active	2011
'Anti-Boycott Law' - Prevention of Damage to the State of Israel through Boycott	Civil and Political Rights	Active	2011
Foreign Property Ownership - Israel Lands Law (Amendment No. 3)	Land and Planning Rights	Active	2011
'Admissions Committees Law' - Cooperative Societies Ordinance - Amendment No. 8	Land and Planning Rights	Active	2011
Citizenship Law - Amendment No. 10	Citizenship	Active	2011
'Nakba Law' - Amendment No. 40 to the Budgets Foundations Law	Civil and Political Rights	Active	2011
'Foreign Government Funding Law' - Law on Disclosure Requirements for Recipients of Support from a Foreign State Entity	Freedom of Association	Active	2011
Law to Strip Payments from a Current or Former Member of Knesset due to a Crime	Economic Rights	Active	2011
Extension of Detention - Criminal Procedure Law (Suspects of Security Offenses) (Temporary Order) - Amendment No. 2	Criminal Law and Procedures	Active	2010
'Negev Individual Settlements' - Negev Development Authority Law - Amendment No. 4	Land and Planning Rights	Active	2010
Absorption of Discharged Soldiers Law - Amendment No. 12	Education	Active	2010
Land (Acquisition for Public Purposes) Ordinance - Amendment No. 10	Land and Planning Rights	Active	2010
'Pardon Law' or 'Amnesty Law' - Termination of Proceedings and Deletion of Records in the Disengagement Plan Law	Civil and Political Rights	Active	2010
Regional Councils Law (Date of General Elections) Special Amendment No. 6	Political Participation	Active	2009
Israel Land Administration Law - Amendment No. 7	Land and Planning Rights	Active	2009

Name	Law Type Id	Law Status	Year
National Priority Areas - The Economic Efficiency Law - Legislative Amendments for Implementing the Economic Plan for 2009-2010	Economic Rights	Active	2009
Child Vaccinations and Child Allowances - Economic Efficiency Law	Economic Rights	Active	2009
Absorption of Discharged Soldiers Law - Amendment No. 7: Benefits for Discharged Soldiers	Education	Active	2008
Criminal Procedure Law - Interrogating Suspects - Amendment No. 4	Criminal Law and Procedures	Active	2008
Criminal Procedure Law (Detainee Suspected of Security Offence) (Temporary Order)	Criminal Law and Procedures	Active	2006
'Ban on Family Unification' - Citizenship and Entry into Israel Law (Temporary Order)	Citizenship	Active	2003
Law of Political Parties - Amendment No. 12	Political Participation	Active	2002
Use of Hebrew Date Law	Culture and Language	Active	1998
Knesset Law	Political Participation	Active	1994
Basic Law: The Government	Criminal Law and Procedures	Active	1992
Second Authority for Television and Radio Law	Culture and Language	Active	1990
The Golan Heights Law	1967 Occupied Territories	Active	1981
Interpretation Law	Sources of Law	Active	1981
Public Lands Law (Eviction of Squatters)	Land and Planning Rights	Active	1981
Basic Law: Jerusalem, Capital of Israel	1967 Occupied Territories	Active	1980
Foundations of Law Act	Sources of Law	Active	1980
Religious Jewish Services Law	Religion	Active	1971
Law of Yad Yitzhak Ben-Zvi (1969) and Law of Mikve Israel Agricultural School (1976)	Culture and Language	Active	1969

Name	Law Type Id	Law Status	Year
Protection of Holy Sites Law	Religion	Active	1967
National Planning and Building Law -Limitation of Water, Electricity and Telephone	Land and Planning Rights	Active	1965
National Planning and Building Law	Land and Planning Rights	Active	1965
Broadcasting Authority Law	Culture and Language	Active	1965
Basic Law: Israel Lands	Land and Planning Rights	Active	1960
Israel Land Administration Law	Land and Planning Rights	Active	1960
Basic Law: The Knesset	Political Participation	Active	1958
Jewish National Fund Law	Land and Planning Rights	Active	1953
State Education Law	Education	Active	1953
Land Acquisition Law (Actions and Compensation)	Land and Planning Rights	Active	1953
World Zionist Organization-Jewish Agency (Status) Law	Culture and Language	Active	1952
Entry into Israel Law	Citizenship	Active	1952
Citizenship Law	Citizenship	Active	1952
Law of Return	Citizenship	Active	1950
Absentees' Property Law	Land and Planning Rights	Active	1950
State Stamp Law	National Identity Symbols	Active	1949
Flag and Emblem Law	National Identity Symbols	Active	1949
Law and Government Ordinance, Article 18A	Religion	Active	1948
Defense Regulations (Times of Emergency), Regulation 125 (Closed Zones)	Land and Planning Rights	Active	1945
Trade with the Enemy Ordinance	Culture and Language	Active	1939

BIJLAGE 4

The Law of Return 5710 (1950)*

Right of aliyah 1. Every Jew has the right to come to this country as an oleh**.

Oleh's visa 2. (a) Aliyah shall be by oleh's visa.

(b) An oleh's visa shall be granted to every Jew who has expressed his desire to settle in Israel, unless the Minister of Immigration is satisfied that the applicant

(1) is engaged in an activity directed against the Jewish people; or

(2) is likely to endanger public health or the security of the State.

Oleh's certificate 3. (a) A Jew who has come to Israel and subsequent to his arrival has expressed his desire to settle in Israel may, while still in Israel, receive an oleh's certificate.

(b) The restrictions specified in section 2(b) shall apply also to the grant of an oleh's certificate, but a person shall not be regarded as endangering public health on account of an illness contracted after his arrival in Israel.

Residents and persons born in this country 4. Every Jew who has immigrated into this country before the coming into force of this Law, and every Jew who was born in this country, whether before or after the coming into force of this Law, shall be deemed to be a person who has come to this country as an oleh under this Law.

Implementation and regulations 5. The Minister of Immigration is charged with the implementation of this Law and may make regulations as to any matter relating to such implementation and also as to the grant of oleh's visas and oleh's certificates to minors up to the age of 18 years.

DAVID BEN-GURION

Prime Minister

MOSHE SHAPIRA

Minister of Immigration

YOSEF SPRINZAK

Acting President of the State

Chairman of the Knesset

* Passed by the Knesset on the 20th Tammuz, 5710 (5th July, 1950) and published in Sefer Ha-Chukkim No. 51 of the 21st Tammuz, 5710 (5th July. 1950), p. 159; the Bill and an Explanatory Note were published in Hatza'ot Chok No. 48 of the 12th Tammuz, 5710 (27th June, 1950), p. 189.

** Translator's Note: Aliyah means immigration of Jews, and oleh (plural: olim) means a Jew immigrating, into Israel.

Law of Return (Amendment 5714-1954)*

Amendment of section 2(b)

1. In section 2 (b) of the Law of Return, 5710-1950** -

(1) the full stop at the end of paragraph (2) shall be replaced by a semi-colon, and the word "or" shall be inserted thereafter ;

(2) the following paragraph shall be inserted after paragraph (2):

"(3) is a person with a criminal past, likely to endanger public welfare.".

Amendment of sections 2 and 52.

In sections 2 and 5 of the Law, the words "the Minister of Immigration" shall be replaced by the words "the Minister of the Interior".

MOSHE SHARETT

Prime Minister

YOSEF SERLIN

Minister of Health

Acting Minister of the Interior

YITZCHAK BEN-ZVI

President of the State

* Passed by the Knesset on the 24th Av, 5714 (23rd August, 1954) and published in Sefer Ha-Chukkim No. 163 of the 3rd Elul, 5714 (1st September, 1954) p. 174; the Bill and an Explanatory Note were published in Hatza'ot Chok No. 192 of 5714, p. 88.

** Sefer Ha-Chukkim No. 51 of 5710, p. 159, LSI vol. IV, 114.

Law of Return (Amendment No. 2) 5730-1970*

Addition of sections 4A and 4B

1. In the Law of Return, 5710-1950**, the following sections shall be inserted after section 4:

"Rights of members of family

4A. (a) The rights of a Jew under this Law and the rights of an oleh under the Nationality Law, 5712-1952***, as well as the rights of an oleh under any other enactment, are also vested in a child and a grandchild of a Jew, the spouse of a Jew, the spouse of a child of a Jew and the spouse of a grandchild of a Jew, except for a person who has been a Jew and has voluntarily changed his religion.

(b) It shall be immaterial whether or not a Jew by whose right a right under subsection (a) is claimed is still alive and whether or not he has immigrated to Israel.

(c) The restrictions and conditions prescribed in respect of a Jew or an oleh by or under this Law or by the enactments referred to in subsection (a) shall also apply to a person who claims a right under subsection (a).

Definition

4B. For the purposes of this Law, "Jew" means a person who was born of a Jewish mother or has become converted to Judaism and who is not a member of another religion."

Amendment of section 5

2. In section 5 of the Law of Return, 5710-1950, the following shall be added at the end: "Regulations for the purposes of sections 4A and 4B require the approval of the Constitution, Legislation and Juridical Committee of the Knesset.".

Amendment of the Population Registry Law, 5725-1965

3. In the Population Registry Law, 5725-1965****, the following section shall be inserted after section 3:

"Power of registration and definition

3A. (a) A person shall not be registered as a Jew by ethnic affiliation or religion if a notification under this Law or another entry in the Registry or a public document indicates that he is not a Jew, so long as the said notification, entry or document has not been controverted to the satisfaction of the Chief Registration Officer or so long as declaratory judgment of a competent court or tribunal has not otherwise determined.

(b) For the purposes of this Law and of any registration or document thereunder, "Jew" has the same meaning as in section 4B of the Law of Return, 5710-1950.

(c) This section shall not derogate from a registration effected before its coming into force.".

GOLDA MEIR

Prime Minister

Acting Minister of the Interior

SHNEUR ZALMAN SHAZAR

President of the State

* Passed by the Knesset on 2nd Adar Bet, 5730 (10th March, 1970) and published in Sefer Ha-Chukkim No. 586 of the 11th Adar Bet, 5730 (19th March, 1970), p. 34; the Bill and an Explanatory Note were published in Hatza'ot Chok No. 866 of 5730, p. 36.

** Sefer Ha-Chukkim of 5710 p. 159 - LSI vol. IV, p. 114; Sefer Ha-Chukkim No. 5714, p. 174 - LSI vol. VIII, p. 144.

*** Sefer Ha-Chukkim of 5712, p. 146 ; LSI vol. VI, p. 50.

**** Sefer Ha-Chukkim of 5725, p. 270 ; LSI vol. XIX, p. 288.

https://www.knesset.gov.il/laws/special/eng/return.htm

BIJLAGE 5

Citizenship and Entry into Israel Law (2003)

(Temporary Order) 5763-2003 (July 31, 2003) [in force since then]

Adalah v. Israel

Discriminatory Ban on Family Unification

The government of Israel issued a directive forbidding Israeli citizens who marry individuals from the Occupied Palestinian Territories from bringing their spouses to Israel, on grounds of national security. The ban was then extended to spouses from four additional countries. The organization Adalah challenged this discriminatory policy in court.

Facts

In May 2002, the Israeli government introduced a new law that placed a moratorium on applications for family reunification between Israeli citizens and Palestinians from the Occupied Palestinian Territories, preventing Israeli citizens who married Palestinians from bringing their new spouses to Israel. The Israeli legislature, the Knesset, officially enacted the law in July 2003 through the Nationality and Entry into Israel Law as a temporary order. Despite its temporary nature, the law was extended in July 2004, January 2005, and July 2005. The July 2005 extension contained amendments that provided exceptions allowing applications for visas by women over the age of 25 and men over the age of 35.

In May 2006, the human rights group Adalah challenged the law, but the Supreme Court of Israel dismissed the petition in a 6-5 decision consisting of 263 pages. In March 2007, the Knesset amended the law, maintained the ban on family unification and extended it to apply to citizens of Iran, Iraq, Lebanon, and Syria. These countries are all defined by Israeli law as "enemy states." This new law has also been extended by the legislature.

These laws make families in Israel insecure. Non-Israeli spouses from the Occupied Palestinian Territories, Iran, Iraq, Lebanon, or Syria who are allowed to stay in Israel due the 2005 exception must renew their permits every six months. Furthermore, they are not allowed to apply for citizenship. They cannot work or even drive. In contrast, individuals from other countries who marry Israelis are allowed to apply for Israeli citizenship through a five-year process.

In May 2007, Adalah, along with other regional rights organizations and a member of the Knesset, petitioned the Supreme Court of Israel demanding that the new Citizenship and Entry into Israel Law be repealed in the case of MK Zahava Galon v Attorney-General. Adalah argued that the law constitutes racial discrimination because it bars certain individuals from family unification solely on the basis of their national origin or nationality. They claimed that the law affects thousands of families. The government of Israel maintained that the law is necessary for security reasons.

Open Society Justice Initiative Involvement

The Justice Initiative provided Adalah with an expert opinion on the standards applicable in regional human rights systems in Africa, Europe and the Americas with respect to family and private life as well as non-discrimination and minority rights.

Arguments

Right to Family and Private Life. The right to family and private life is recognized under international human rights law, including Article 8 of the European Convention of Human Rights (ECHR), Articles 11 and 17 of the American Convention on Human Rights (ACHR), and Article 18 of the African Charter for Human and Peoples' Rights (African Charter). Any interference with family life must be for a legitimate purpose and must be a proportionate response to a specific problem.

Discrimination. Non-discrimination on the basis of ethnicity is clearly established in all regional human rights systems, and family life and unity are rights that must be respected without discrimination. Governments may not engage in racial or ethnic discrimination that harms the unity of the family.

Protection of Minority Groups. Minority groups are given special rights in international law in recognition of their vulnerability to marginalization and discrimination. Regional human rights law provides strict protections for national minorities though instruments which establish a right of family of reunification between citizens and their non-national spouses.

source: https://www.justiceinitiative.org/litigation/adalah-v-israel

BIJLAGE 6

Jewish Nation-State Law (2018)

Approved by the Knesset on July 19, 2018

Knesset members approved a controversial and long-debated 'Basic Law: Israel as the Nation-State of the Jewish People' , that officially defines Israel as the Jewish nation-state, voting the bill through in its second and third plenary readings by **62 in favour, 55 against, with two abstentions** [the Knesset has 120 seats].

The law for the first time enshrines Israel as 'the national home of the Jewish people'. The law becomes one of the so-called Basic Laws, which, like a constitution, guide Israel's legal system and are usually more difficult to repeal than regular laws.

What follows is a full translation of the final version of the bill approved by the Knesset plenary:

Basic Law: Israel as the Nation State of the Jewish People

1 — Basic principles

A. The land of Israel is the historical homeland of the Jewish people, in which the State of Israel was established.

B. The State of Israel is the national home of the Jewish people, in which it fulfils its natural, cultural, religious and historical right to self-determination.

C. The right to exercise national self-determination in the State of Israel is unique to the Jewish people.

2 — The symbols of the state

A. The name of the state is 'Israel.'

B. The state flag is white with two blue stripes near the edges and a blue Star of David in the center.

C. The state emblem is a seven-branched menorah with olive leaves on both sides and the word 'Israel' beneath it.

D. The state anthem is '*Hatikvah*'.

E. Details regarding state symbols will be determined by the law.

3 — The capital of the state

Jerusalem, complete and united, is the capital of Israel.

4 — Language

A. The state's language is Hebrew.

B. The Arabic language has a special status in the state; Regulating the use of Arabic in state institutions or by them will be set in law.

C. This clause does not harm the status given to the Arabic language before this law came into effect.

5 — Ingathering of the exiles

The state will be open for Jewish immigration and the ingathering of exiles

6 — Connection to the Jewish people

A. The state will strive to ensure the safety of the members of the Jewish people in trouble or in captivity due to the fact of their Jewishness or their citizenship.

B. The state shall act within the Diaspora to strengthen the affinity between the state and members of the Jewish people.

C. The state shall act to preserve the cultural, historical and religious heritage of the Jewish people among Jews in the Diaspora.

7 — Jewish settlement

A. The state views the development of Jewish settlement as a national value and will act to encourage and promote its establishment and consolidation.

8 — Official calendar

The Hebrew calendar is the official calendar of the state and alongside it the Gregorian calendar will be used as an official calendar. Use of the Hebrew calendar and the Gregorian calendar will be determined by law.

9 — Independence Day and memorial days

A. Independence Day is the official national holiday of the state.

B. Memorial Day for the Fallen in Israel's Wars and Holocaust and Heroism Remembrance Day are official memorial days of the State.

10 — Days of rest and sabbath

The Sabbath and the festivals of Israel are the established days of rest in the state; Non-Jews have a right to maintain days of rest on their Sabbaths and festivals; Details of this issue will be determined by law.

11 — Immutability

This Basic Law shall not be amended, unless by another Basic Law passed by a majority of Knesset members.

source: *The Times of Israel,* July 18, 2018

BIJLAGE 7

This is apartheid – B'Tselem – Summary (2021)

Over 14 million people live between the Jordan River and the Mediterranean Sea, roughly half of them Jews and half Palestinians. It is commonly held that the area is divided into two separate regimes: Within the sovereign borders of Israel – a permanent democratic regime governing about 9 million people, all Israeli citizens. Within the territories Israel occupied in 1967 – a temporary military regime ruling over some 5 million Palestinian subjects.

is that really the case ?

This accepted distinction ignores crucial facts: that this 'temporary' reality has persisted for more than 50 years; that hundreds of thousands of Jewish settlers live in more than 280 permanent settlements in the West Bank; and that Israel has *de jure* annexed East Jerusalem, and *de facto* annexed the rest of the West Bank.

Most importantly, it obscures the fact that the entire area is organized under one principle: advancing and perpetuating the supremacy of one group – Jews – over another – Palestinians.
This policy is implemented by engineering space. For Jews, the entire area is open and contiguous (except Gaza).

For Palestinians, it is divided into separate units:

1 | Within Israel's sovereign territory, Palestinians make up some 17% of the state's citizenry. As Israeli citizens, they are afforded certain rights, yet these are not equal to those of their Jewish counterparts.
2 | In East Jerusalem, which Israel annexed in 1967, the 350,000 or so Palestinians who live there are defined as permanent residents of Israel – a revocable status that allows them to live and work in Israel, receive social benefits and health insurance, and vote in municipal, but not national, elections.
3 | In the West Bank, over 2.6 million Palestinians live in dozens of disconnected enclaves under rigid military rule, and are denied political rights.
4 | In the Gaza Strip, about 2 million Palestinians are also denied political rights. In 2005, Israel withdrew its forces and dismantled its settlements; in 2007, Hamas seized control. Since then, Israel has held Gaza under blockade while controlling almost every aspect of life from outside.

In each of these territorial units, Israel decides which rights to grant Palestinians. In not one of them are they granted the same rights as Jews.

land

The regime employs several methods to promote Jewish supremacy:
Israel works to "Judaize" the entire area, treating land as a resource chiefly meant to benefit the Jewish population. Jewish communities are established and developed, while Palestinians are dispossessed and corralled into small, crowded enclaves.

Since 1948, Israel has taken over 90% of land within its sovereign territory and built hundreds of Jewish communities, yet not one for Palestinians (with the exception of several communities built to concentrate the Bedouin population, after dispossessing them of most of their property rights).

Since 1967, Israel has also enacted this policy in the Occupied Territories, dispossessing Palestinians of more than 2,000 km^2 on various pretexts. In violation of international law, it has built over 280 settlements in the West Bank (including East Jerusalem) for more than 600,000 Jewish citizens. It has devised a separate planning system for Palestinians, designed primarily to prevent construction and development, and has not established a single new Palestinian community.

citizenship and immigration

Jews living anywhere in the world, their children and grandchildren – and their spouses – are entitled to immigrate to Israel and receive citizenship, even if they choose to live in the Occupied Territories.

Palestinians who live in other countries cannot immigrate to the Israeli-controlled areas – even if they, their parents or their grandparents were born and lived there. Their only option is to marry a person who already holds status in these areas.

Palestinians who live in one territorial unit have difficulty obtaining status in another. According to Israeli law, Palestinians from the Occupied Territories cannot receive permanent status in Israel or East Jerusalem even if they marry Israelis.

freedom of movement

Israel allows its citizens and residents – Jews and Palestinians alike – free passage between the units, with the exception of entering Gaza, which is defined as "hostile territory", and (formally) entering areas in the West Bank ostensibly under PA responsibility.

Palestinians in the West Bank or Gaza need a permit to travel between the units. Israel has held Gaza under blockade since 2007, prohibiting movement in or out except for rare cases it defines as humanitarian.
All Israeli citizens can leave and re-enter the country at any time.

Palestinian subjects cannot usually fly abroad from Israel's international airport and need an Israeli permit to get to the airport in Jordan.

political participation

Israeli citizens – whether Jewish or Palestinian – can participate in national politics, including voting and running for office. However, leading politicians consistently undermine the legitimacy of Palestinian political representatives.

The roughly 5 million Palestinians who live in the Occupied Territories (including East Jerusalem) cannot participate in the political system that governs their lives and determines their future. While most can theoretically vote for the PA, its powers are symbolic and subordinated to Israel.

Palestinian subjects are denied not only the right to vote but other political rights, such as freedom of speech or association, and are forbidden from criticizing the regime or organizing and working towards social and political change.

this is apartheid

The territory between the Jordan River and the Mediterranean Sea is governed by a single regime that works to maintain Jewish supremacy.

To that end, Israel has divided the area and the Palestinians into several distinct units. In each one, Palestinians are granted a different set of rights, which is never equal to the rights granted to Jews.

This policy, which denies Palestinians a slew of rights including the right to self-determination, is achieved by engineering space geographically, demographically and politically. This includes: Granting citizenship to any Jew in the world and their relatives, and generally withholding it from Palestinians; seizing land and allocating it to Jews while confining Palestinians in small, crowded enclaves; restricting Palestinian movement; and excluding millions of Palestinians from effective political participation.

A regime that uses laws, practices and organized violence to establish and maintain the supremacy of one group over another is an apartheid regime. This did not emerge overnight but took shape gradually, over time. The accumulation of measures, which receive public and judicial support and are enshrined in both practice and law, points to the conclusion that the bar for defining Israel as an apartheid regime has been met.

why now ?

In recent years, the Israeli regime has grown increasingly explicit regarding its Jewish supremacist ideology. This process culminated with the enactment of Basic Law: Israel – the Nation State of the Jewish People, which declares the distinction between Jews and non-Jews fundamental and legitimate, and permits institutional discrimination in land management and development, housing, citizenship, language and culture.

Meanwhile, official statements regarding formal annexation of more parts of the West Bank attest to Israel's long-term intentions to achieve permanent control over the land.

what now ?

This is a call for change. It is impossible to fight injustice without naming it: apartheid.
It is painful to look reality in the eye, but more painful to live under a boot. That is why a determined struggle for a future based on human rights, liberty and justice is more vital now than ever before. The reality described here is harsh, yet we must remember: people created this regime, and people can replace it.

There are various political paths to a just future here, between the Jordan River and the Mediterranean Sea, but all of us must first choose to say: *No To Apartheid.*

https://thisisapartheid.btselem.org/eng/#23

BIJLAGE 8

Brothers in arms – Israel's secret pact with Apartheid South-Africa [and its anti-semites]

Chris McGreal

During the Second World War the future South African prime minister John Vorster was interned as a Nazi sympathiser. Three decades later he was being feted in Jerusalem. The following is an examination of the clandestine alliance between Israel and the apartheid regime, cemented with the ultimate gift of friendship – A-bomb technology.

Several years ago in Johannesburg I met a Jewish woman whose mother and sister were murdered in Auschwitz. After their deaths, she was forced into a gas chamber, but by some miracle that bout of killing was called off. Vera Reitzer survived the extermination camp, married soon after the war and moved to South Africa.

Reitzer joined the apartheid Nationalist Party (NP) in the early 1950s, at about the time that the new prime minister, DF Malan, was introducing legislation reminiscent of Hitler's Nuremberg laws against Jews: the population registration act that classified South Africans according to race, legislation that forbade sex and marriage across the colour line and laws barring black people from many jobs.

Reitzer saw no contradiction in surviving the Holocaust only to sign up for a system that was disturbingly reminiscent in its underpinning philosophy, if not in the scale of its crimes, as the one she had outlived. She vigorously defended apartheid as a necessary bulwark against black domination and the communism that engulfed her native Yugoslavia. Reitzer let slip that she thought Africans inferior to other human beings and not entitled to be treated as equals. I asked if Hitler hadn't said the same thing about her as a Jew. She called a halt to the conversation.

Reitzer was unusual among Jewish South Africans in her open enthusiasm for apartheid and for her membership of the NP. But she was an accepted member of the Jewish community in Johannesburg, working for the Holocaust survivors association, while Jews who fought the system were frequently ostracised by their own community.

Many Israelis recoil at suggestions that their country, risen from the ashes of genocide and built on Jewish ideals, could be compared to a racist regime. Yet for years the bulk of South Africa's Jews not only failed to challenge the apartheid system but benefited and thrived under its protection, even if some of their number figured prominently in the liberation movements. In time, Israeli governments too set aside objections to a regime whose leaders had once been admirers of Adolf Hitler. Within three decades of its birth, Israel's self-proclaimed 'purity of arms' – what it describes as the moral superiority of its soldiers – was secretly sacrificed as the fate of the Jewish state became so intertwined with South Africa that the Israeli security establishment came to believe the relationship saved the Jewish state.

Afrikaner anti-semitism

Apartheid sought to segregate every aspect of life from the workplace to the bedroom, even though whites in practice were dependent on black people as a workforce and servants. Segregation evolved into 'separate development' and the bantustans – the five nominally 'independent' homelands where millions of black people were dumped under the rule of despots beholden to Pretoria.

When the Nationalist party government first gained power in Pretoria in 1948, the Jews of South Africa – the bulk of them descendants of refugees from 19th-century pogroms in Lithuania and Latvia – had reason to be wary. A decade before Malan became the first apartheid-era prime minister, he was leading opposition to Jewish refugees from Nazi Germany entering South Africa. In promoting legislation to block immigration, Malan told parliament in 1937: 'I have been reproached that I am now discriminating against the Jews as Jews. Now let me say frankly that I admit that it is so.'

South African anti-semitism had grown with the rise of Jews to prominence in the 1860s, during the Kimberly diamond rush. At the turn of the century, the Manchester Guardian's correspondent, JA Hobson, reflected a view that the Boer War was being fought in the interests of a 'small group of international financiers, chiefly German in origin and Jewish in race'. Fifty years later, Malan's cabinet saw similar conspiracies. Hendrik Verwoerd, editor of the virulently anti-semitic newspaper, Die Transvaler, and future author of 'grand apartheid', accused Jews of controlling

the economy. Before the Second World War, the secret Afrikaner society, the Broederbond – which included Malan and Verwoerd as members – developed ties to the Nazis. Another Broederbond member and future prime minister, John Vorster, was interned in a prison camp by Jan Smuts's government during the war for his Nazi sympathies and ties to the Grey Shirt fascist militia.

Don Krausz, chairman of Johannesburg's Holocaust survivors association, arrived in South Africa a year after the war, having survived Hitler's camps at Ravensbrück and Sachsenhausen when much of his extended family did not. 'The Nationalists had a strongly anti-semitic platform before 1948. The Afrikaans press was viciously anti-Jewish, much like Der Stürmer in Germany under Hitler. The Jew felt himself very much threatened by the Afrikaner. The Afrikaner supported Hitler,' he says. 'My wife comes from Potchefstroom [in what was then the Transvaal]. Every Jewish shop in that town was blown up by the Grey Shirts. In the communities that were predominantly Afrikaans, the Jews were absolutely victimised. Now the same crowd comes to power in 1948. The Jew was a very frightened person. There were cabinet ministers who openly supported the Nazis.'

Helen Suzman, a secular Jew, was for many years the only anti-apartheid voice in parliament. 'They didn't fear there would be a Holocaust but they did fear there might be Nuremberg-style laws, the kind that prevented people practising their professions. The incoming government had made it clear that race differentiation was going to be intensified, and the Jews didn't know where they were going to fit into that,' she says.
Many South African Jews were soon reassured that, while there would be Nuremberg-style laws, they would not be the victims. The apartheid regime had a demographic problem and it could not afford the luxury of isolating a section of the white population, even if it was Jewish. Within a few years many South African Jews not only came to feel secure under the new order but comfortable with it. Some found echoes of Israel's struggle in the revival of Afrikaner nationalism.

Many Afrikaners saw the Nationalist Party's election victory as liberation from bitterly hated British rule. British concentration camps in South Africa may not have matched the scale or intent of Hitler's war against the Jews, but the deaths of 25,000 women and children from disease and starvation were deeply rooted in Afrikaner nationalism, in the way the memory of the Holocaust is now central to Israel's perception of itself. The white regime said that the lesson was for Afrikaners to protect their interests or face destruction. 'What the Nats were trying to do was protect the Afrikaner,' says Krausz. 'Especially after what was done to them in the Boer War, where the Afrikaner was reduced almost to a beggar on returning after the war, whether it was from the battlefield or some sort of concentration camp. They did it to protect the Afrikaner, his predominance after 1948, his culture.'

There was also God. The Dutch Reformed Church, prising justifications for apartheid out of the Old Testament and Afrikaner history, seized on the victory over the Zulus at the battle of Blood River as confirming that the Almighty sided with the white man.

'Israelis claim that they are the chosen people, the elect of God, and find a biblical justification for their racism and Zionist exclusivity,' says Ronnie Kasrils, South Africa's intelligence minister and Jewish co-author of a petition that was circulated amongst South African Jewry protesting at the Israeli occupation of Palestinian territory.

'This is just like the Afrikaners of apartheid South Africa, who also had the biblical notion that the land was their God-given right. Like the Zionists who claimed that Palestine in the 1940s was "a land without people for a people without land", so the Afrikaner settlers spread the myth that there were no black people in South Africa when they first settled in the 17th century. They conquered by force of arms and terror and the provocation of a series of bloody colonial wars of conquest.'

Anti-semitism lingered, but within a few years of the Nationalists assuming power in 1948, many Jewish South Africans found common purpose with the rest of the white community. 'We were white and even though the Afrikaner was no friend of ours, he was still white,' says Krausz. 'The Jew in South Africa sided with the Afrikaners, not so much out of sympathy, but out of fear sided against the blacks. I came to this country in 1946 and all you could hear from Jews was "the blacks this and the blacks that". And I said to them, "You know, I've heard exactly the same from the Nazis about you." The laws were reminiscent of the Nuremberg laws. Separate entrances; "Reserved for whites" here; "Not for Jews" there.'

For decades, the Zionist Federation and Jewish Board of Deputies in South Africa honoured men such as Percy Yutar, who prosecuted Nelson Mandela for sabotage and conspiracy against the state in 1963 and sent him to jail for life (in the event, he served 27 years). Yutar went on to become attorney general of the

Orange Free State and then of the Transvaal. He was elected president of Johannesburg's largest orthodox synagogue. Some Jewish leaders hailed him as a 'credit to the community' and a symbol of the Jews' contribution to South Africa.

'The image of the Jews was that they were following Helen Suzman,' says Alon Liel, a former Israeli ambassador to Pretoria. 'I think the majority didn't like what apartheid was doing to the blacks but enjoyed the fruits of the system and thought that maybe that's the only way to run a country like South Africa.'

The Jewish establishment shied away from confrontation with the government. The declared policy of the Board of Deputies was 'neutrality' so as not to 'endanger' the Jewish population. Those Jews who saw silence as collaboration with racial oppression, and did something about it outside of the mainstream political system, were shunned.

'They were mostly disapproved of very strongly because it was felt they were putting the community in danger,' says Suzman. 'The Board of Deputies always said that every Jew can exercise his freedom to choose his political party but bear in mind what it is doing to the community. By and large, Jews were part of the privileged white community and that led many Jews to say, "We will not rock the boat." '

common aims

Israel was openly critical of apartheid through the 1950s and 60s as it built alliances with post-colonial African governments. But most African states broke ties after the 1973 Yom Kippur War [October War] and the government in Jerusalem began to take a more benign view of the isolated regime in Pretoria. The relationship changed so profoundly that, in 1976, Israel invited the South African prime minister, John Vorster – a former Nazi sympathiser and a commander of the fascist Ossewabrandwag ['My God. My Volk. My land Suid-Afrika'] that sided with Hitler – to make a state visit.

Leaving unmentioned Vorster's wartime internment for supporting Germany, Israel's prime minister, Yitzhak Rabin, hailed the South African premier as a force for freedom and made no mention of Vorster's past as he toured the Jerusalem memorial to the six million Jews murdered by the Nazis. At a state banquet, Rabin toasted 'the ideals shared by Israel and South Africa: the hopes for justice and peaceful coexistence'. Both countries, he said, faced 'foreign-inspired instability and recklessness'.

Vorster, whose army was then overrunning Angola, told his hosts that South Africa and Israel were victims of the enemies of western civilisation. A few months later, the South African government's yearbook characterised the two countries as confronting a single problem: 'Israel and South Africa have one thing above all else in common: they are both situated in a predominantly hostile world inhabited by dark peoples.'

Vorster's visit laid the ground for a collaboration that transformed the Israel-South Africa axis into a leading weapons developer and a force in the international arms trade. Liel, who headed the Israeli foreign ministry's South Africa desk in the 80s, says that the Israeli security establishment came to believe that the Jewish state may not have survived without the relationship with the Afrikaners.
'We created the South African arms industry,' says Liel.

"They assisted us to develop all kinds of technology because they had a lot of money. When we were developing things together we usually gave the know-how and they gave the money. After 1976, there was a love affair between the security establishments of the two countries and their armies.

'We were involved in Angola as consultants to the [South African] army. You had Israeli officers there cooperating with the army. The link was very intimate.' Alongside the state-owned factories turning out materiel for South Africa was Kibbutz Beit Alfa, which developed a profitable industry selling anti-riot vehicles for use against protesters in the black townships.

going nuclear

The biggest secret of all was the nuclear one. Israel provided expertise and technology that was central to South Africa's development of its nuclear bombs. Israel was embarrassed enough about its close association with a political movement rooted in racial ideology to keep the military collaboration hidden.

'All that I'm telling you was completely secret,' says Liel. 'The knowledge of it was extremely limited to a small number of people outside the security establishment. But it so happened that many of our prime ministers were part of it, so if you take people such as [Shimon] Peres or Rabin, certainly they knew about it because they were part of the security establishment.'

'At the UN we kept saying: we are against apartheid, as Jewish people who suffered from the Holocaust this is intolerable. But our security establishment kept cooperating.'

So did many politicians. Israeli cities found twins in South Africa, and Israel was alone among western nations in allowing the black homeland of Bophuthatswana to open an 'embassy'.

By the 1980s, Israel and South Africa echoed each other in justifying the domination of other peoples. Both said that their own peoples faced annihilation from external forces – in South Africa by black African governments and communism; in Israel, by Arab states and Islam. But each eventually faced popular uprisings – Soweto in 1976, the Palestinian intifada [uprising] in 1987 – that were internal, spontaneous and radically altered the nature of the conflicts.

'There are things we South Africans recognise in the Palestinian struggle for national self-determination and human rights,' says Kasrils. 'The repressed are demonised as terrorists to justify ever-greater violations of their rights. We have the absurdity that the victims are blamed for the violence meted out against them. Both apartheid and Israel are prime examples of terrorist states blaming the victims.'

There are important differences. Israel faced three wars of survival, and the armed struggle in South Africa never evolved to the murderous tactics or scale of killing adopted by Palestinian groups over recent years. But, from the 1980s, the overwhelming superiority of Israeli military power, the diminishing threat from its neighbours and the shift of the conflict to Palestinian streets eroded the sympathy that Israel once commanded abroad.

White South Africa and Israel painted themselves as enclaves of democratic civilisation on the front line in defending western values, yet both governments often demanded to be judged by the standards of the neighbours they claimed to be protecting the free world from.

'The whites [in South Africa] always saw their fate in a way related to the fate of the Israelis because the Israelis were a white minority surrounded by 200 million fanatic Muslims assisted by communism,' says Liel. 'Also, there was this analysis that said Israel is a civilised western island in the midst of these 200 million barbaric Arabs and it's the same as the Afrikaners; five million Afrikaners surrounded by hundreds of millions of blacks who are also assisted by communism.'

When Israel finally began to back away from the apartheid regime as international pressure on the Afrikaner government grew, Liel says Israel's security establishment balked. 'When we came to the crossroads in '86-'87, in which the foreign ministry said we have to switch from white to black, the security establishment said, "You're crazy, it's suicidal". They were saying we wouldn't have military and aviation industries unless we had had South Africa as our main client from the mid-1970s; they saved Israel. By the way, it's probably true,' he says.

forgetting the past

Shimon Peres was defence minister at the time of Vorster's visit to Jerusalem and twice served as prime minister during the 1980s when Israel drew closest to the apartheid government. He shies away from questions about the morality of ties to the white regime. 'I never think back. Since I cannot change the past, why should I deal with it ?,' he says.

Pressed about whether he ever had doubts about backing a government that was the antithesis of what Israel said it stood for, Peres says his country was struggling for survival. 'Every decision is not between two perfect situations. Every choice is between two imperfect alternatives. At that time the movement of black South Africa was with Arafat against us. Actually, we didn't have much of a choice. But we never stopped denouncing apartheid. We never agreed with it.'

And a man like Vorster ? 'I wouldn't put him on the list of the greatest leaders of our time,' says Peres.

The deputy director general of Israel's foreign ministry, Gideon Me'ir, says that while he had no detailed knowledge of Israel's relationship with the apartheid government, it was driven by a sole consideration. 'Our main problem is security. There is no other country in the world whose very existence is being threatened. This is since the inception of the state of Israel to this very day. Everything is an outcome of the geopolitics of Israel.'

When apartheid collapsed, the South African Jewish establishment that once honoured Percy Yutar – the prosecutor who jailed Mandela – now rushed to embrace Jews who were at the forefront of the anti-apartheid struggle, such as Joe Slovo, Ronnie Kasrils and Ruth First.

'I received these awards from international Zionist organisations claiming that it was my Judaic roots that had driven me,' says Suzman. 'When I said I didn't have a Jewish upbringing and that I went to a convent which didn't influence me either, they said it was not actively but instinctively.'

For Kasrils, the embrace was short-lived. 'They spent years denouncing me for "endangering the Jews" and then suddenly they pretend they've been at my side all through the struggle. It didn't last long. As soon as I started criticising what Israel is doing in Palestine they dropped me again,' he said.

Nowadays, the language of the anti-apartheid struggle has found favour with the Jewish establishment as a means of defending Israel. South Africa's chief rabbi, Warren Goldstein, has called Zionism the "national liberation movement of the Jewish people" and invoked the terminology of Pretoria's policies to uplift "previously disadvantaged" black people. 'Israel is an affirmative-action state set up to protect Jews from genocide. We are previously disadvantaged and we can't rely on the goodwill of the world,' he said. Rabbi Goldstein declined several requests for an interview.

In 2004, Kasrils visited the Palestinian territories to assess the effect of Israel's assault on the West Bank two years earlier in response to a wave of suicide bombings that killed hundreds of people. "This is much worse than apartheid," he said. 'The Israeli measures, the brutality, make apartheid look like a picnic. We never had jets attacking our townships. We never had sieges that lasted month after month. We never had tanks destroying houses. We had armoured vehicles and police using small arms to shoot people but not on this scale.'

petition of conscience

More than 200 South African Jews signed a petition that Kasrils co-authored with another Jewish veteran of the anti-apartheid struggle, Max Ozinsky, denouncing Israel's treatment of the Palestinians and drawing a parallel with apartheid. The document, called A Declaration of Conscience, prompted a furious debate within the community. Arthur Goldreich – one of Mandela's early comrades-in-arms who also fought for Israel's independence – was among those who signed but he attached an addendum recognising the impact of the suicide bombings on how Israelis view the Palestinians.

Kasrils acknowledges the effect of the bombers but says that Israel's 'apartheid strategy' was under way long before the suicide attacks began. He notes the resemblance of the occupied territories to South Africa's patchwork of homelands – the bantustans – that were intended to divest the country of much of its black population while keeping the best of their land.

Today, about six million Israelis live on 85% of the area that was Palestine under the British mandate. Nearly 3.5 million Palestinians are confined to the remaining 15%, with their towns and cities penned between Israel's ever-expanding settlement blocks and behind a network of segregated roads, security barriers and military installations.

You might say that Israel and the old South Africa were caught out by history. The world of 1948 into which the Jewish state was born and the Afrikaners came to power cared little about the 'dark peoples' who stood in the way of grand visions. Neither government was doing very much that others – including British colonists – had not done before them.

And if Israel was fighting for its life and forcing Arabs [Palestinians] out of their homes at the same time, who in the west was going to judge the Jews after what they had endured?

But colonialism crumbled in Africa and Israel grew strong, and the world became less accepting of the justifications in Pretoria and Jerusalem. South Africa's white leadership eventually accepted another way. Israel now stands at a critical moment in its history.

Three years ago, the Israeli newspaper Haaretz reported the former Italian prime minister, Massimo D'Alema, as telling dinner guests at a Jerusalem hotel that, on a visit to Rome a few years earlier, Prime Minister Sharon had told him that the bantustan model was the most appropriate solution to the conflict with the Palestinians. When one of the guests suggested to D'Alema that he was interpreting, not repeating, Sharon's words, the former prime minister said not. 'No, sir, that is not interpretation. That is a precise quotation of your prime minister,' he said.

Sharon recruited into his government men who openly called for wholesale ethnic cleansing that would more than match apartheid's forced removals. Among them was the tourism minister, Rehavam Ze'evi, who advocated the 'transfer' [ethnic cleansing] of Arabs [Palestinians] out of Israel and the occupied territories. Even the Israeli press called him a racist. Ze'evi was shot dead in 2001 by Palestinians who said his policies made him a legitimate target.

But Ze'evi's views did not die with him. An influential member of the Likud central committee, Uzi Cohen, said Israel and its western allies should demand that a part of Jordan be carved off as a Palestinian state and that Arabs [Palestinians] in the occupied territories should be given 20 years to 'leave voluntarily'. 'In case

they don't leave, plans would have to be drawn up to expel them by force,' Cohen told Israel radio. 'Many people support the idea but few are willing to speak about it publicly.' Cohen is among 70 Israeli MPs who have backed a bill to establish a national memorial day for Ze'evi and an institute to perpetuate his ideas.

In 2001, Sharon appointed Uzi Landau as his security minister, a position from which he openly advocated that Palestinians should be forced to move to Jordan because they were in the way of Israeli expansion in the West Bank. 'For many of us, it's as though they [the Palestinians] are encroaching on our very right to be there [in the occupied territories],' he said.

Sharon rarely objected to the expression of such views, and when he did it was not because they were racist or immoral. The prime minister told Likud party members who pressed him to expel Palestinians that he could not do so because the 'international situation wouldn't be conducive'.

There was a time when large numbers of Israelis agreed with Ze'evi and Cohen, but over the past decade they have come to support the creation of a Palestinian state as a means of ridding themselves of responsibility from the bulk of Arabs [Palestinians]. Separation. Apartheid.

But South African apartheid was more than just separation. 'Apartheid was all about land,' says John Dugard, the South African lawyer and UN human rights monitor. 'Apartheid was about keeping the best parts of the country for the whites and sending the blacks to the least habitable, least desirable parts of the country. And one sees that all the time here [in the occupied territories], particularly with the wall, now, which is really a land grab. One sees Palestinians dispossessed of their homes by bulldozers. One can draw certain parallels with respect to South Africa that, during the heyday of apartheid, population relocation did result in destruction of property, but not on the same scale as the devastation in Gaza in particular, [or in] the West Bank.'

Perhaps the conflict will evolve into something worse; something that will produce parallels even more shocking than that with apartheid.

Arnon Soffer has spent years advising the government on the 'demographic threat' posed by the Arabs [Palestinians]. The Haifa university geographer paints a bleak vision of how he sees the Gaza strip a generation after Israel's withdrawal.

'When 2.5 million people live in a closed-off Gaza, it's going to be a human catastrophe. Those people will become even bigger animals than they are today, with the aid of an insane fundamentalist Islam. The pressure at the border will be awful. It's going to be a terrible war. So, if we want to remain alive, we will have to kill and kill and kill. All day, every day,' he told The Jerusalem Post.

'If we don't kill, we will cease to exist. The only thing that concerns me is how to ensure that the boys and men who are going to have to do the killing will be able to return home to their families and be normal human beings.' [sic]

source: *The Guardian* (London), February 7, 2006 (shortened)

Chris McGreal writes for *Guardian US* and is a former Guardian correspondent in Washington, Johannesburg and Jerusalem
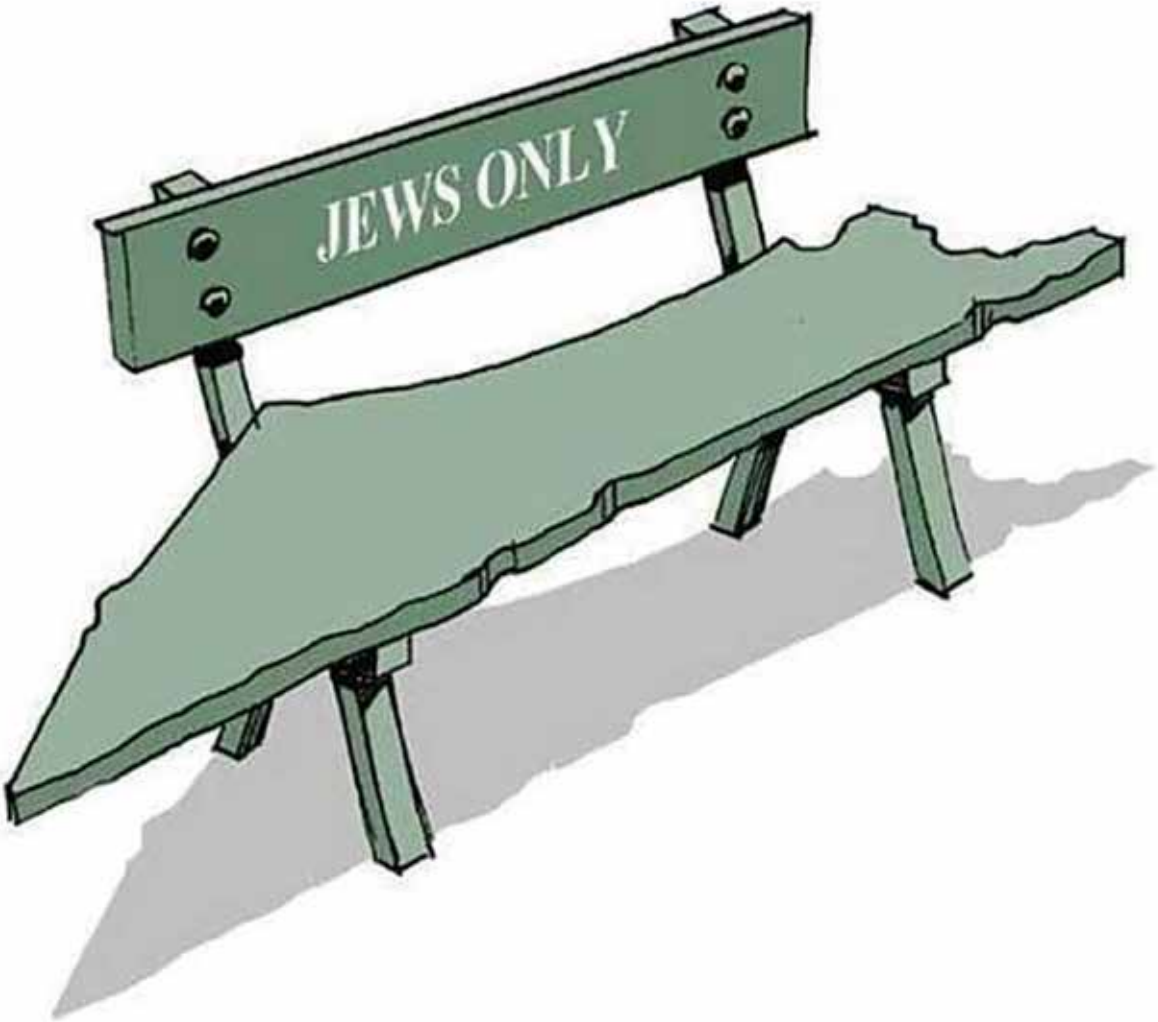
Israeli Apartheid